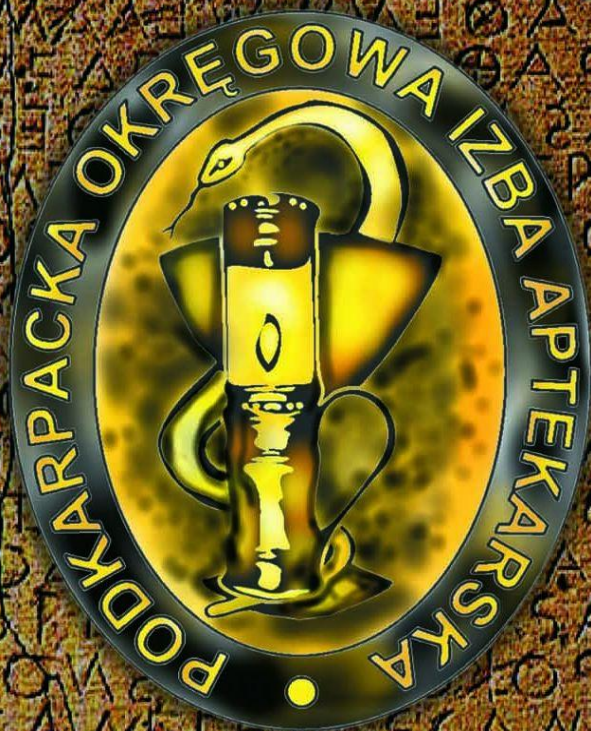

KODEKS ETYKI APTEKARZA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Podkarpacka Okręgowa Izba Aptekarska

* * *

„Ślubuję uroczyście w swej pracy farmaceuty sumiennie, gorliwie i z należyłą starannością wykonywać swoje obowiązki, mając zawsze na uwadze dobro pacjenta, wymogi etyki zawodowej i obowiązujące prawo, a także zachować tajemnicę zawodową, zaś w postępowaniu swoim kierować się zasadami godności, uczciwości i słuszności”

* * *

KODEKS ETYKI APTEKARZA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PODKARPACKA OKRĘGOWA IZBA APTEKARSKA

RZESZÓW 2012

Liber perutilis: qui luminare
maius dicitur: Medicis et aro
matarijs perq̄ necessarius. cū
simplicium medicinarū in eo
dem declaratarum tabula non
dum antea annotata .nouiter
Impressus.

Quia sicut totum radijs illuminat orbem
Illuminat latebras sic medicina tuas.

Szanowne Koleżanki i Koledzy,

oddajemy w Wasze ręce aktualne wydanie Kodeksu Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej w treści przyjętej na VI Krajowym Zjeździe Aptekarzy w Szczyrku, w dniu 22 stycznia 2012 r. Kodeks ten powstał dzięki wielkiemu zaangażowaniu i pracy naszej koleżanki magister farmacji Lidii Czyż - Koordynatorowi Departamentu Etyki i Deontologii Zawodu Naczelnej Izbie Aptekarskiej.

Od wielu lat samorząd aptekarski wykazywał troskę o zachowanie godności naszego zawodu, z której wynikają również obowiązki moralne i etyczne regulujące jego wykonywanie. Działalność nasza została uwieńczona sukcesem, bowiem uchwaliliśmy i przyjęliśmy do realizacji Kodeks Etyki Aptekarza RP. Do tej pory obowiązywał Kodeks Etyki opracowany w 1993 roku i zaakceptowany przez Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Aptekarzy, obradujący w Lublinie w dniu 25 kwietnia 1993 roku, znowelizowany w roku 2002. Przedstawione obecnie brzmienie Kodeksu nie zmienia podstawowych zasad, lecz dostosowuje jego zapisy do nowych wyzwań i zmieniających się realiów pracy aptekarzy. Istota Kodeksu i zasady naszego zawodu są tam podkreślone, szczególnie wobec zagrożeń dnia codziennego jakimi są: dbałość o godność zawodu, lojalność we wzajemnych relacjach aptekarzy czy traktowanie leku i opieki farmaceutycznej jako podmiotu obrotu towarowego. Bezwzględne mechanizmy rynkowe czy wymagania administracyjne nie powinny zwalniać nas z przestrzegania powinności etycznej, jaką jest działanie na rzecz dobra pacjenta i tradycji aptekarstwa polskiego. Obecne wydanie Kodeksu w tak trudnym okresie następujących zmaganiach o przetrwanie cennych wartości w wykonywaniu zawodu aptekarza jest szczególnie istotne. Jestem przekonana, że sama obecność Kodeksu w każdej aptece, czy w rękach poszczególnych aptekarzy, wzbudzać będzie refleksję nad treściami w nim zawartymi i przyczyni się do podniesienia wartości naszego zawodu. Wierzę też, że realizacja zasad w nim zawartych zaowocuje wzrostem uznania i szacunku społecznego dla całego środowiska farmaceutycznego.

Poza prezentowaną treścią nowego kodeksu etyki zachęcam do zapoznania się z refleksją historyczną dotyczącą ewolucji w prawodawstwie i etyce zawodu farmaceuty autorstwa magister Elżbiety Zwolińskiej. Znajdziemy w tym opracowaniu odpowiedź na pytanie – jak zmieniło się spojrzenie na odpowiedzialność i powinność aptekarską począwszy od XII wieku aż do czasów współczesnych.

Z etyką zawodu ściśle związana jest odpowiedzialność zawodowa farmaceuty, dlatego też, do treści kodeksu etyki dołączamy rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 31 marca 2003 r. „w sprawie postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej farmaceutów”. Interpretację tego rozporządzenia przygotowała mecenas POIA magister Bogusława Szybisz. Warto pamiętać, że przynależność do zawodu i samorządu aptekarskiego nobilituje, ale też generuje odpowiedzialność zawodową za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i przepisami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodu aptekarza. Takie, niezgodne z prawem farmaceutycznym i kodeksem etyki, postępowanie jest badane i oceniane przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej i sądy aptekarskie zarówno I, jak i II instancji.

Oddając Państwu nowe wydanie Kodeksu Etyki, mam nadzieję, że realizacja zasad odpowiedzialności i powinności etycznych zawartych w niniejszym Kodeksie przyczyni się do podniesienia rangi naszego zawodu. Natomiast aptekarzom wprowadzającym w życie zawodowe wartości etyczne da satysfakcję z wierności najlepszym zasadom, bo przecież wszyscy wykonujemy ten sam zawód, którego naczelną maksymą jest „dobro chorego”.

z poważaniem
Lucyna Samborska
Lucyna Samborska

Liber de arte distillandi de simplicibus.
**Das buch der rechten kunst
zū distillieren die eintzigē ding**
von Hieronymo Bartschwerff. Dürig ist vund artzen der feineren heil stat zu schiffen.

im getrucht durch den vortgeachte Johannem gruender zu Strassburg
in den achte tag des megen als man seit von der geburt Christi
trentschensberer. 2.00 24 Welt. Anno 1500.

GALIENVS

Spiegel der artzney:

AESCOLAPVS

gemachte durch den hochgelercē Cau-
 rentis phisien / der philosophie vñ artzney doctore /
 gezogen vñ den fürnemstē büchern der aleßdiser kunst
 durch lange fleißige Übung / vñ erfahrung / welche
 ein meister aller ding ist / des obgenanten doctore zus
 wegen gebracht / mit fast nüglichen vñ bewertē
 stücken / dem menschē sein gesundheit zus
 behalten / die verloren wider bringē /
 vñ zänderweisung aller / so
 sich artzney vnderziehe
 wollen.

Gebessert vñ widerumb fleißig übersetzen
 Durch Otthonem Brunfels.

KODEKS ETYKI APTEKARZA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

SŁOWO WSTĘPNE

Kodeks z łacińskiego to akt prawny, zawierający zbiór przepisów regulujących daną dziedzinę stosunków społecznych. Kodeks musi, w pierwszej kolejności dbać o interes publiczny. Nie powinien zawierać opisu wartości i ideałów, dla których uzasadnieniem jest wyłącznie zabezpieczenie interesów członków korporacji. Kodeks musi być rzeczowy i uczciwy. Musi regulować istotne i specyficzne dla danego zawodu problemy, a nie ustalać normy, które i tak tkwią w powszechnej moralności.

Kodeks etyczny jest utrwalonym na piśmie zespołem działań, których przestrzegania wymaga się od członków korporacji czy pracowników i norm postępowania (nakazów i zakazów) oraz wartości, standardów i zasad, jakimi się kierują.

Etyka zawodowa jest natomiast zbiorem norm stanowiących konkretyzację ogólnych norm moralnych, określających szczegółowe ich konsekwencje dla typowych sytuacji, w jakich znaleźć się mogą osoby wykonujące dany zawód. Etyka zawodowa występuje w postaci norm zinstytucjonalizowanych (kodeksy, przysięgi, ślubowania) oraz norm formułowanych postulatycznie.

Od tak rozumianej etyki-zawodowej należy odróżnić sprezentowane przez daną grupę zawodową przekonania moralne. Warto te wyodrębnić moralność zawodową rozumianą jako postępowanie danej grupy zawodowej oceniane ze względu na kryteria moralne.

Bezspornym jest że etyka zawodowa z założenia stawia swoim adresatom wyższe wymagania moralne, niż te, które są wyznaczone przez normy etyki ogólnej, czy tak zwaną normę społeczną. W tych etykach zawodowych, które są wypadkową moralności kształtowanej przez wielowiekową tradycję zawodu akceptowaną społecznie, zachowania w odniesieniu do innych ludzi są wskazówkami etyki aspiracji (wymóg niesienia pomocy chorym nawet z narażeniem własnego życia), są normami etyki obowiązku. Nie ma jednak powodu, by obok takich norm w kodeksie deontologicznym nie mogły się pojawić wskazówki wyznaczające wzory zachowań charakterystyczne dla etyki dążeń.

Etykę zawodową, jej kodeksy, opracowuje się zazwyczaj z myślą o korygowaniu stanu rzeczywistego, o przymierzaniu go do wskazanego wzorca;

pragnie się, aby formułowane normy zinternalizowały się w grupie adresatów i aby znalazło to odbicie w sterze ich postępowania.

Treść zasad etyki zawodowej jest – najogólniej mówiąc – wyznaczona przez treść roli społecznej przypisywanej osobom wykonującym określony zawód. Wyraźne artykułowanie zasad deontologicznych jest charakterystyczne jednak tylko dla niektórych zawodów, w szczególności tych, które cieszą się szczególnym prestiżem społecznym, których wykonywanie wymaga szczególnego zaufania. Takim zawodem zaufania publicznego na przestrzeni wieków, kształtowanym potrzebami społecznymi o charakterze najbardziej społecznie żywotnym, jest zawód aptekarza oraz od końca XIX wieku również zawód farmaceuty.

Zwykle przedstawiciele zawodów zaufania publicznego określanych jako wolne, zrzeszają się w zawodowe korporacje, stawiające sobie za cel między innymi, przestrzeganie zasad deontologicznych przez członków korporacji i wymierzanie kar dyscyplinarnych za ich łamanie. Tego rodzaju działania korporacji zawodowych - spisywanie (kodyfikowanie) zasad deontologicznych i reagowanie na przypadki ich łamania – są uważane za zachowania powodujące podniesienie lub ochronę prestiżu zawodu.

Wykonywanie „zawodu zaufania publicznego” związane jest z powierzeniem osobom uprawiającym taki zawód informacji dotyczących życia prywatnego osób i instytucji korzystających z ich usług. Wiąże się to także z uznawaniem tych informacji za „tajemnicę zawodową”, która nie może być ujawniana, a co za tym idzie objęcie osób dysponujących taką tajemnicą – w przypadku możliwości naruszenia istotnych dóbr jednostki w razie jej ujawnienia – immunitetem zwalniającym je od odpowiedzialności karnej za nie ujawnienie informacji.

Szczególne znaczenie społeczne wolnych zawodów to fakt, że korzystanie ze świadczeń tych zawodów następuje często w razie wystąpienia realnego albo chociażby potencjalnego niebezpieczeństwa dla zachowania dóbr jednostki o szczególnym charakterze (życie, zdrowie, wolność, godność, dobre imię), w związku z czym funkcja działania tych zawodów w społeczeństwie ma znaczenie szczególne. Reprezentowanie osób wykonujących zawód zaufania publicznego oraz sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem tego zawodu w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony zostało powierzone konstytucyjnie samorządności zawodowej, nie podlegającej regułom hierarchii urzędniczej, kierującej się natomiast sformalizowaną deontologią zawodową

Zawodom społecznie kwalifikowanym jako „zawody zaufania publicznego” społeczeństwo stawia wymóg posiadania bardzo wysokich kwalifikacji zawodowych, stałego doskonalenia poziomu umiejętności i zasobu wiedzy fachowej, a także bardzo wysokich, wyższych niż przeciętnie wymogów etycznych, nie narzucanych z zewnątrz, natomiast tradycyjnie kształtowanych przez samo środowisko zawodowe.

Pierwszym historycznym przykładem, wspólnym dla zawodu lekarskiego i aptekarskiego, bo pochodzącym z czasów starożytnych, stosowanym w udoskonaleniach językowych do dzisiaj, zachowującym swoją ponadczasową wartość, jest treść Przysięgi Hipokratesa:

Przysięgam i wzywam Apollona lekarza i Asklepiosa, i Hygieję, i Panakeję, i wszystkich bogów i boginie na świadków że tę przysięgę i tę umowę będę wypełniać według mych zdolności i mego rozumu.

Będę tego, który mnie tej sztuki nauczył, poważać na równi z moimi rodzicami, dopuszczę go do uczestnictwa w moich dochodach, i jemu, jeśli w potrzebie będzie, z mojego (majątku) oddać, jego potomków jak braci traktować i tej sztuki wyuczyć, bez zapłaty i umowy: 1 zobowiązę do udziału w przepisach wykładach i wszelkich innych naukach moich synów i synów mojego nauczyciela i związanych umową i według lekarskiego obyczaju zaprzysiężonych uczniów, nikogo jednak poza nimi.

Będę podejmować lekarskie decyzje dla pożytku chorego zgodnie z moimi zdolnościami i moim osądem, strzec się będę jednak przed tym by użyć ich na szkodę i w nieprawny sposób.

Także nikomu nie podam śmiertelnego środka, także nawet, gdy będę o to proszony, i nikomu nie będę przy tym doradzał; również nie podam żadnej kobiecie środka do spędzenia płodu. (...)

To, co w czasie leczenia lub poza moją praktyką w obcowaniu z ludźmi usłyszę i zobaczę, i co nie wolno powtarzać, przemilczę i będę strzec jak tajemnicy

Jeśli wypełnię tę przysięgę i jej nie złamię, niech będzie mi dane w moim życiu i w mojej sztuce zająć daleko, i zyskać poważanie u ludzi na wsze czasy; jeśli ją jednak przekrocze i złamię, niech spotka mnie las przeciwny.

Innym, bliższym naszym czasom jest pierwszy polski kodeks etyczny aptekarzy napisany w 1847 roku przez aptekarza z Międzyrzecza Podlaskiego – Karola Ferdynanda Eichlera (ur. 1792 w Bydgoszczy – zm. 1855 w Międzyrzeczu Podlaskim). W „Instrukcji dla mojej apteki” zawarł indeks wszystkich cech i norm moralno - etycznych charakterystycznych dla zawodu aptekarza

Wraz z rozwojem przemysłu chemicznego i farmaceutycznego ukształtował się w Europie w końcu epoki Oświecenia, a w Polsce w XIX wieku zawód farmaceuty, który przejął i zasymilował cechy tradycyjnie aptekarskie. Analizując różne kodeksy aptekarskie, europejskie, amerykańskie a nawet japoński kodeks farmaceutyczny, napotkamy kodyfikację cech i wartości uniwersalnych dla tego zawodu, bez względu na długość i szerokość geograficzną, tradycję kulturową czy też inne uwarunkowania, które zdawałoby się, że mogą dzielić, a okazują się być wspólne dla całej ludzkości.

Farmaceuci obdarzają należytyym szacunkiem fundamentalne prawa godność i wartość wszystkich ludzi. Szanują prawo jednostki do prywatności, poufności, samo decydowania i autonomii.

Farmaceuci są świadomi różnic kulturowych, indywidualnych i związanych z rolą, włączając te związane z wiekiem, płcią, rasą, emicnością, pochodzeniem narodowym, religią, orientacją seksualną, upośledzeniem, językiem i statusem socjologiczno- ekonomicznym. Farmaceuci starają się wyeliminować każdy przejaw tego typu pejoratywnych zachowań, pracując nad uprzedzeniami wywodzącymi się z tych czynników i nigdy nie uczestniczą świadomie i nie godzą się na niesprawiedliwe praktyki dyskryminacyjne.

Jeszcze słowo o tym co powinno być wspólne. Integralność zawodu – to ważny jak poprzednie aspekt podstawowej zasady etyki zawodowej. Najogólniej mówiąc, jest to przeniesienie integralności moralnej i zawodowej na grunt obowiązków całego środowiska aptekarskiego. Tak więc środowisko zawodowe farmaceutów powinno stosować jednolite standardy moralne wobec wszystkich swoich członków oraz w stosunkach ze społeczeństwem, któremu zawdzięcza ono swoją szczególną pozycję, i które powierzyło mu w zaufaniu ochronę i decydowanie o najważniejszych dla człowieka dobrach, jakimi są zdrowie i życie ludzkie. Brak realizacji zasady integralności zawodu może prowadzić do podważenia zaufania do całego środowiska, a w konsekwencji utraty zaufania społecznego całej grupy zawodowej.

Oddajemy w ręce Państwa kolejną ulepszoną i wypracowaną w drodze powszechnej konsultacji wersję naszego kodeksu etycznego. Kodeks nie jest prawem, jest jak pisałem wcześniej, zapisem wartości, którym wykonując zwód aptekarza – farmaceuty podporządkowaliśmy własne życie i tylko od nas zależy czy i w jaki sposób będziemy wierni tym zasadom.

Na koniec serdeczne podziękowania dla Pani mgr farm. Lidii Czyż za poświęcenie i ogrom zaangażowania w pracach nad ostateczną wersją prezentowanego kodeksu.

Dziękuję za zaszczyt napisania niniejszego wstępu, pozostaję w nadziei, że słowa te będą Państwu pomocą w codziennej lekturze i interpretacji zbioru treści i zasad, które oby zawsze były czytelnym drogowskazem w codziennej pracy i misji.

Z wyrazami szacunku
dr. Wojciech Giermaziak, aptekarz

Tischb. Handbuch der Pharmakognosie. 2. Aufl., Bd. I.

Verlag von Bernhard Tauchnitz, Leipzig.

Odowiedzialność zawodowa farmaceutów

Kształtowanie się odpowiedzialności zawodowej farmaceutów jest procesem długotrwałym i ciągle trwającym. Jej początki sięgają czasu, kiedy to nastąpił zasadniczy podział pomiędzy sztuką leczenia (medycyną) a sztuką sporządzania leków (aptekarsstwem). Bez względu na różnice w poglądach, dotyczące dokładnej daty wydania pierwszych aktów prawnych związanych z wykonywaniem zawodów lekarskiego i aptekarskiego (Arles rok 1170, Montpellier – rok 1180 i Marsylia lata 1253-1263) śmiało można stwierdzić, że posiadają one jedną cechę wspólną – przysięgę aptekarską. Zgodnie z treścią przysięgi przedstawiciele nowej profesji – aptekarze – mieli jedno podstawowe zadanie: profesjonalne, fachowe i urzędowo zatwierdzone sporządzanie leków. Aptekarze zgadzali się na wyrób leków zgodnie z zatwierdzonymi przepisami oraz według zaleceń lekarza. Zmieniać mogli tylko i wyłącznie po porozumieniu i za zgodą lekarza. Jak widać, przysięga była gwarantem właściwego, wobec pacjenta, wypełniania obowiązków przez aptekarzy. Wymóg składania przysięgi spoczął u podstaw wszystkich aktów prawnych ustanawianych przez stulecia dla aptekarzy. Właśnie aptekarstwo, rozwijające się we wspomnianych trzech miastach na południu Francji, stało się kolebką aptekarstwa Europy. Tak ukształtowana odpowiedzialność aptekarza, wynikająca z treści złożonej przysięgi, trwała aż do czasów wydania w Europie ustaw aptekarskich przez Fryderyka II. Według tych ustaw apteka była już placówką zdrowia. Ponadto określono zakres czynności i obowiązków aptekarza. I to, co jest najbardziej istotne, z ustawy wynikał obowiązek złożenia przez aptekarza przysięgi dotyczącej rzetelności przyrządzania przez niego leków. Ważnym elementem odpowiedzialności aptekarza z tytułu nie przestrzegania przysięgi była konfiskata całego majątku ruchomego aptekarza. Ustawa zawierała przepisy dotyczące zakazu prowadzenia apteki przez lekarza, zakazu zawierania spółek pomiędzy aptekarzem a lekarzem, określenie kar dla aptekarzy za postępowanie wbrew przysiędze, określenie taksy aptekarskiej na leki czy sprawowanie kontroli nad apteką. Dzięki ustawie Fryderyka II można było mówić o zawodzie aptekarza. Już nie była to tylko sztuka sporządzania leków, ale zawód wykonywany w konkretnym miejscu – aptece. Zawód ten rozwijał się przez wieki czerpiąc wzory z całej Europy. Pojawia się też nowa nazwa zawodu – farmaceuta. Początki tego nazewnictwa w Polsce sięgają XV wieku. Wiek XVI to czas kiedy następuje upowszechnienie i przekształcenie brzmień nazw łacińskich apotheca i apothecarius na język

polski i stosowanie ich tak w mowie jak i w piśmie. W XIX w. wprowadzony zostaje termin: pharmacia w różnych synonimach: pharmaceuticus - farmaceuta, farmacja oprócz oficjalnego aptekarz. Pojawienie się na wyższych uczelniach katedr farmacji, to czas od kiedy pojęcie farmacja stało się homonimem. Odtąd termin "farmaceuta" nie zawsze oznaczał aptekarza - po ukończeniu studiów nie musiał on jedynie pracować w aptece, natomiast aptekarz był związany zawsze z apteką. Farmacja stała się pojęciem homonimowym, określającym zarówno zawód (aptekarstwo) jak i farmację (naukę o leku). Tak trwa do dziś. Używane są równorzędne nazwy farmaceuta i aptekarz. Funkcjonują takie terminy jak farmaceuta, apteka.

Wykonywanie zawodu farmaceuty stanowi cały szereg różnorodnych czynności, określonych prawem. Jest również powinność i odpowiedzialność. Odpowiedzialność zawodowa farmaceuty wiąże się ściśle z wykonywaniem przez niego zawodu, czyli czynności opisanych obecnie w art. 2a ustawy o izbach aptekarskich z roku 1991. Odpowiedzialność zawodowa kształtowała się wraz ze zmianami w sferze zagadnień ekonomiczno-społecznych, kulturalnych, naukowych i dlatego odpowiedzialność zawodowa jest integralną częścią historii farmacji. Mówiąc o obecnym systemie odpowiedzialności należy pamiętać, że wynika on z całego historycznego, systemu przepisów prawnych. Nie można pominąć, jakże istotnych w dziedzinie odpowiedzialności, zasad etycznych i deontologicznych. Właśnie w oparciu o te zasady kształtował się system odpowiedzialności. Pierwsze informacje dotyczące odpowiedzialności aptekarza polskiego znajdziemy w konstytucji z 1523 r., która „w celu zagwarantowania gatunkowości i świeżości lekarstw aptecznych przypisuje corocznie rewizje aptek przez doktorów, posiadających patenty fizyków”. „Apteki znalezione w stanie ujemnym winny być zamykane”. Jak widać karą za niewłaściwe prowadzenie apteki było jej zamknięcie. Nadzór nad aptekami w Polsce powierzono Wydziałowi Lekarskiemu Akademii Krakowskiej. Określenie pierwszych zasad odpowiedzialności nie uzdrowiło sytuacji w aptekarstwie tego okresu. Dochodziło do naruszeń zasad etycznych oraz prawnych. Z jednej strony przez felczerów, z drugiej przez aptekarzy. Pierwsi wchodziłi w kompetencje aptekarzy otwierając apteki, a drudzy odmawiali lekarzom przeprowadzenia kontroli. Kolejny akt prawny z 1764 r., wśród innych treści, zakazywał produkcji i sprzedaży trunków w aptece. W roku 1789, na polecenie Komisji Edukacji Narodowej, J. Badurski opracował projekt rozporządzenia w sprawie aptek, ogłoszony 17 października 1789 r. Rozporządzenie to po raz kolejny znacznie podniosło rangę zawodu oraz

znaczenie apteki – ograniczono liczbę aptek, i tylko one mogły sprzedawać leki. Ponadto zwrócono uwagę na konieczność zniesienia aptek zakonnych, które nie podlegały żadnej kontroli. Jak widać, okres od XV w. do XVIII w., przyniósł pewne regulacje prawne w zakresie odpowiedzialności zawodowej, a szczególnie w zakresie podniesienia rangi zawodu. Wiek XIX i XX to obowiązujące w skali trójzaborowej przepisy koncesyjne, które z jednej strony dawały koncesjonariuszom duży kredyt zaufania, ale z drugiej strony wprowadzały możliwość działań represyjnych ze strony władz administracyjnych. Pamiętać należy o uregulowaniach prawnych ustawowych: zabór rosyjski – rok 1844 „Ustawa dla farmaceutów i aptek”, zabór austriacki – rok 1888 „Instrukcja dla aptekarzy” i rok 1906 ustawa aptekarska regulująca sprawy prowadzenia i posiadania aptek, zabór pruski – 1894 ustawa i rozporządzenie w sprawie udzielania koncesji. Na straży respektowania tych przepisów stały: Kodeks Kar Głównych i Poprawczych z 1847 r. (austriacka), Ustawa Karna o Zbrodniach, Występkach i Przekroczeniach z 1852 r. (rosyjska) i Kodeks Karny Rzeszy Niemieckiej z 1871 r. Porównując ustawodawstwo państw zaborczych w poszczególnych dzielnicach Polski porozbiorowej, widać wyraźnie, że mimo iż ustawy aptekarskie (farmaceutyczne) powstawały w różnych okresach czasu i różnych warunkach, to za każdym razem starano się zachować podstawowe wymagania odnośnie aptek - apteki są odpowiedzialne za jakość wydawanych i przechowywanych środków leczniczych, apteki powinny być urządzone w odpowiednich lokalach, apteki powinny posiadać zapasy środków leczniczych, naczynia do ich przechowywania, odpowiednie utensylia do ich przyrządzania i ekspedycji leków, personel zatrudniony w aptekach przy sporządzaniu i wydawaniu lekarstw powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Koniec XIX w. i początek XX w., to ostra walka konkurencyjna. Aptekarze stosują szeroko pojętą reklamę. Działania te mają na celu oczywiście zdobycie pacjenta/klienta. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, wytwarzanie, dystrybucja oraz zarząd apteką było działalnością w oparciu o trójzaborowe przepisy. Funkcjonowanie tak różnorodnych przepisów wprowadzało zamęt i chaos. Dlatego sprawa najważniejszą i najpilniejszą stało się uporządkowanie stanu rzeczy. Chodziło nie tylko o przepisy prawne dotyczące funkcjonowania apteki ale również wykonywania zawodu, czy urzędowego spisu leków. Już w 1918 powstaje Ministerstwo Zdrowia Publicznego, które przejmuje zagadnienia związane z ochroną zdrowia. Wkrótce odrodzone państwo polskie wprowadza nową strukturę organizacyjną służby zdrowia zawartą w uchwalonej 19 lipca 1919 r.

„Zasadniczej Ustawie Sanitarnej”. Mocą tej ustawy, apteki, a w tym ich personel, znalazły się pod nadzorem resortu zdrowia, którego organem terenowym stali się inspektorzy farmaceutyczni Wojewódzkich Urzędów Zdrowia. Ponadto wydawany jest cały szereg aktów prawnych dotyczących aptekarstwa. Regulują one takie sprawy jak: nadzór nad aptekami, udzielanie koncesji, wydawanie z apteki środków leczniczych i określanie ich cen, kontrole nad produkcją i sprzedażą środków leczniczych i opatrunkowych, rewizji aptek, wyrobu i obrotu specyfików farmaceutycznych no i to co najbardziej ucieszyło aptekarzy – przepisy o wykonywaniu zawodu aptekarskiego i izbach aptekarskich. Jednym słowem okres ten to tworzenie państwa i prawa. W tym samym okresie, w 1927 roku, w „Wiadomościach Farmaceutycznych” w rubryce sprawy zawodowe, ukazał się ciekawy tekst dotyczący etyki zawodowej. Zarząd Główny Polskiego Powszechnego Towarzystwa Farmaceutycznego, nie czekając na narzucenie w ustawie o Izbach Aptekarskich norm dotyczących etyki zawodowej, opracował i przyjął „Zasady etyki zawodowej aptekarzy Rzeczypospolitej Polskiej”. Zasady Etyki Zawodowej zostały nazwane „Małą Konstytucją”, przekraczać jej nie było wolno. Wolno było ją rozwijać, dopełniać, zgodnie z wymogami życia i godności zawodowej. Oto dwadzieścia paragrafów – dwadzieścia zasad, z których 13 dotyczy pośrednio lub bezpośrednio kwestii walki konkurencyjnej. Na te głównie paragrafy położono nacisk przy opracowywaniu zasad, pomijając kwestie opieki farmaceutycznej, troski o pacjenta, stosunków międzyludzkich w aptece, kwestii nauk farmaceutycznych czy edukacji farmaceuty. Zachęcam do zapoznania się z wybranymi zapisami „Małej Konstytucji” i chwilą refleksji nad tym co było dawniej a co jest dziś.

§1. Aptekarz jest obowiązany czynności zawodowe wykonywać sumiennie, przestrzegać obowiązujących ustaw, rozporządzeń a także uchwał autonomicznych władz farmaceutycznych, oraz działać w ten sposób, by godność jego i zawodu były szanowane.

§3. Aptekarz nie powinien wobec publiczności wyrażać się ujemnie o poszczególnych lekarzach ani krytykować sposobu ich leczenia. Narzucanie chorym pewnych lekarzy w celu zapewnienia sobie zysków na terenie apteki jest niedopuszczalne.

§4. Zabrania się wchodzić w porozumienie z lekarzami lub z innymi osobami, których celem byłoby wydawanie leków w formie w innych aptekach niezrozumiałej.

§5. Aptekarz nie powinien popierać partactwa w lecznictwie i utrzymywać stosunków handlowych z osobami zajmującymi się produkcją oraz rozpowszechnianiem środków leczniczych w sposób nielegalny.

§6. Sprzedaż artykułów aptecznych winna być normowana urzędową takszą aptekarską i cennikami ustalonymi przez organizację zawodową.

§12. Opust od cen, urzędowej taksy i cenników przez organizację zawodową ustalonych, jest zasadniczo niedopuszczalny.

Wyjątkowo opust może być udzielany:

a) ubogim, jednak w tym wypadku należy na receptcie oznaczyć pobraną niższą cenę, z dodatkiem ulgowym lub innym równoznacznym dodatkiem;

b) instytucjom dobroczynnym, państwowym, społecznym, komunalnym oraz innym osobom fizycznym lub prawnym, jednakże tylko na zasadzie stałych pisemnych umów, które przed zawarciem należy podać do wiadomości zarządu właściwego okręgowego towarzystwa farmaceutycznego i które to umowy wolno zawrzeć dopiero wówczas, gdy zaakceptuje je zarząd okręgowego towarzystwa farmaceutycznego lub w ciągu tygodnia, od dnia pisemnego zawiadomienia licząc, przeciwko zawarciu umowy nie zgłosi protestu.

§13. Żaden właściciel apteki, sam lub wspólnie z innymi, nie ma prawa, bez porozumienia się z zarządem towarzystwa, zawierania umów, wykluczających innych aptekarzy w tej samej miejscowości od dostawy środków leczniczych dla kas chorych, instytucji państwowych, samorządowych itp.

§14. Zarząd apteki winien baczyć, by i współpracownicy stosowali się ściśle do niniejszych przepisów.

§15. Zobowiązania, stojące w sprzeczności z niniejszymi postanowieniami, należy rozwiązać w najbliższym czasie.

§16. Powyższe zasady etyki zawodowej, jako minimum wymagań, mogą ulec zmianie lub uzupełnieniu tylko na podstawie uchwały Zjazdu Delegatów Polskiego Powszechnego Towarzystwa Farmaceutycznego, powziętej większością 2/3 obecnych na zebraniu delegatów, przy czym wniosek o zmianę zasad etyki zawodowej musi być podany do wiadomości delegatów równocześnie z zawiadomieniem ich o terminie Zjazdu.

§17. Nad przestrzeganiem zasad etyki zawodowej winny czuwać zarządy okręgowe PPTF, wnikać w zaszłe niewłaściwości, usuwać nieporozumienia, a w razie konieczności sprawy kwalifikujące się do ukarania oddawać sądom koleżeńskim przy oddziałach PPTF. Sprawy o przekraczanie zasad etyki zawodowej mogą być rozpatrywane przez sąd koleżeński tylko na wniosek

zarządu okręgowego PPTF, który w tym celu deleguje każdorazowo do sądu koleżeńskiego dwóch swoich członków na prawach równych z innymi członkami sądu koleżeńskiego. Kary dyscyplinarne dla farmaceutów to: a) przestroga, b) upomnienie, c) nagana, d) zawieszenie członka oddziału PPTF w sprawach członkowskich na przeciąg od 1 do 3 lat, e) wykluczenie z oddziału PPTF, f) wobec farmaceutów nie będących członkami PPTF zamiast zawieszenia w prawach członka oraz wykluczenia, prawomocny wyrok będzie wywieszony w całości lub części, zależnie od uznania sądu koleżeńskiego, w lokalu Towarzystwa, oraz ogłoszony w piśmie „Wiadomości Farmaceutyczne”.

Środowisko aptekarskie, w latach międzywojennych, doczekało się jeszcze ustawy o wykonywaniu zawodu aptekarskiego z 25 marca 1938 roku oraz ustawy o izbach aptekarskich z 15 czerwca 1939 roku. Niestety wybuchła wojna i nastąpiły ciężkie czasy dla wszystkich Polaków w tym i dla farmaceutów. Znaczna część ziem polskich została wcielona do III Rzeszy, tereny na wschód od Bugu włączono w skład republik ukraińskiej i białoruskiej ZSRR, a z reszty ziem polskich, dekretem z 12 października 1939 roku, utworzono Generalne Gubernatorstwo. Po utworzeniu GG, w służbie zdrowia dokonano reorganizacji na wzór odpowiadający władzom niemieckim i już 18 lutego 1940 r. Gubernator Hans Frank polecił utworzyć Izbę Zdrowia w Krakowie (Distrikt Krakow). Kierownikiem Izby został Kierownik Wydziału Spraw Zdrowotnych w Urzędzie GG. W Krakowie znajdował się tzw. Wydział Spraw Zdrowotnych i Zdrowotnej Opieki nad Ludnością, w skład którego wchodziło 11 referatów, w tym „Spraw aptekarskich i środków leczniczych”. Izba Zdrowia podzielona była na 5 działów i grup zawodowych w tym „Izba Aptekarska”. Izba Aptekarska zrzeszała wszystkich farmaceutów wykonujących zawód na terenie GG. Kierownikiem Izby był radca farmacji dr Ernst Weber. W skład Rady weszli polscy aptekarze. Polityka kadrowa Izby była zgodna z przepisami kadrowymi GG. Kierownicy aptek mieli trzy dni na pisemne zgłaszanie zmian personelu apteki. Prowadzenie apteki w GG nastęrczało wiele kłopotów. Występowały spore braki surowców, stworzono stale powiększającą się listę leków deficytowych, apteki podzielono na kilka kategorii zaopatrzenia, wprowadzano oszczędności środków opatrunkowych a polityka eksterminacji powodowała braki kadrowe. Przy zawieszonych działaniach polskich uczelni, brak było personelu fachowego. Pomimo okrutnej i eksterminacyjnej polityki okupanta, polskie aptekarstwo było mimo wszystko uprzywilejowane – posiadało własne przedstawicielstwo we władzach GG, Izbę Aptekarską. To,

co nie udało się przez okres dwudziestolecia międzywojennego działaczom zawodowym, udało się hitlerowskiemu okupantom.

Kończy się wojna i już w lipcu 1944 roku powstaje pierwsza komórka samorządu aptekarskiego w wyzwolonym Lublinie – Izba Aptekarska. W styczniu 1945 r. zostaje zatwierdzony regulamin Izby, w lutym Izba otrzymuje statut. Przed nową OIA w Lublinie staje szereg ważnych zadań i problemów do rozwiązania. Nowe władze polskie stanęły też przed problemem związanym z majątkiem opuszczonym i porzuconym, w tym i aptek własności aptekarzy, którzy z różnych względów nie wrócili do swych miejscowości zamieszkania. Aktem prawnym normującym to zagadnienie był dekret z 2 marca 1945 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych i kolejne, zmieniające ten dekret, ustawa z 6 maja 1945 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych oraz kolejny dekret, wprowadzający nowe sformułowanie tj. o majątkach opuszczonych i ponemieckich. Do objęcia takich majątków przystąpiły również kolejno tworzone izby aptekarskie w Polsce. Obejmowały opuszczone apteki, niektóre wydzierżawiały, w innych wyznaczały kierowników, zabezpieczając je przed grabieżą. Władza uznała jako cel nadrzędny konieczność należytego zaopatrzenia ludności w leki, dlatego też nie tylko tolerowała lecz wręcz popierała, rozwój aptekarstwa prywatnego. Było tak przez pierwsze trzy lata po zakończeniu wojny. Po upływie tego czasu następuje zwrot w działalności administracji gospodarczej, zmierzający do przygotowania gruntu dla przejścia aptek przez państwo. Nakazy pracy, ograniczenia kredytowe, priorytet w zaopatrzeniu aptek centrosanowskich (apteki Centrali Handlowej Farmaceutyczno-Sanitarnej powstałej w 1949), domiary podatkowe do podatku obrotowego i dochodowego. Wszystko to zmierzało do odebrania aptekom ich atrakcyjności finansowej.

8 listopada 1946 r. ukazuje się dekret o organizacji samorządu zawodowego lekarskiego, lekarsko-dentystycznego i aptekarskiego a 14 sierpnia 1948 r. zarządzenie Ministra Zdrowia „O powołaniu Tymczasowych Izb Aptekarskich”. Tak więc w drugiej połowie 1948 roku, tym razem mianowane przez Ministra Zdrowia, Rady i Zarządy Izb kontynuowały, od tej chwili regulowaną, działalność. Powołane izby aptekarskie miały również w swej działalności zgodnie z art. 19 do art. 26 sprawowanie sądownictwa dyscyplinarnego. Członkowie izb z racji wykonywania zawodu byli zobligowani do przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz przepisów prawnych obowiązujących w tym zakresie. Przy izbach działały Komisje Porządkowe ds. Aptek i Sądy Dyscyplinarne. Niektóre Komisje Porządkowe współpracowały

z utworzonymi na mocy dekretu z 16 listopada 1945 r. Komisjami specjalnymi do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym. Komisje te działały przy prezydiach wojewódzkich rad narodowych i rozpoznawały sprawy o przestępstwa godzące w interesy życia gospodarczego lub społecznego Państwa, zwłaszcza o przywłaszczenia, grabież mienia publicznego albo będącego pod zarządem publicznym, korupcji, łapownictwa, spekulacji i tzw. szabrownictwa. Inaczej pracowały Sądy Dyscyplinarne, których działalność określało rozporządzenie Ministerstwa Zdrowia z 26 marca 1946 r. „O sądach i postępowaniu dyscyplinarnym Izby Aptekarskich”. Zawieszenie działalności zarówno Komisji Porządkowych jak i Sądów Dyscyplinarnych przyniósł zupełnie nowy akt prawny z 18 lipca 1950 roku, ustawa „O odpowiedzialności zawodowej fachowych pracowników służby zdrowia”, a z 22 września tego samego roku, rozporządzenie Ministra Zdrowia „w sprawie organów kontroli zawodowej oraz postępowania w zakresie odpowiedzialności zawodowej fachowych pracowników służby zdrowia”. W obu przypadkach aktami prawnymi objęci byli farmaceuci – fachowi pracownicy aptek. Przez cały czas trwa przygotowywanie gruntu pod przejęcie aptek przez państwo. Przychodzi styczeń 1951 i pamiętny dzień 8 stycznia 1951 r. W tym dniu w majestacie prawa, państwo dzięki uchwalonej przez Sejm ustawie przejęło wszystkie apteki. Jak by tego było mało, w tym samym dniu Sejm uchwalił jeszcze trzy ustawy – o zniesieniu izb aptekarskich, o aptekach, o środkach farmaceutycznych i odurzających oraz artykułach sanitarnych. Ustawy weszły w życie 9 stycznia 1951 r. Dwie z nich – o przejęciu aptek na własność państwa i o aptekach – po spełnieniu swej roli przeszły do lamusa, dwie pozostałe trwały przez 36 lat.

Elżbieta Zwolińska

Uchwała Nr VI/25/2012
VI Krajowego Zjazdu Aptekarzy
z dnia 22 stycznia 2012 r.
w sprawie przyjęcia Kodeksu Etyki Aptekarza
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 37 pkt 1 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 856, z późn. zm.), VI Krajowy Zjazd Aptekarzy uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Kodeks Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchyla się uchwałę Nr 3 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Aptekarzy z dnia 25 kwietnia 1993 r. w sprawie uchwalenia Kodeksu Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej oraz uchwałę Nr 111/10/99 III Krajowego Zjazdu Aptekarzy z dnia 11 grudnia 1999 r.

w sprawie zmiany Kodeksu Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po 14 dniach od dnia jej ogłoszenia w Biuletynie Naczelnej Rady Aptekarskiej.

KODEKS ETYKI
APTEKARZA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kodeks Etyki Aptekarza określa, co jest w zawodzie istotne, pożądane, dobre, moralne i słuszne, a co naganne. Etyczna strona przedsiębiorczości aptekarskiej jest przedstawiona w zbiorze zasad, reguł i norm.

Kodeks profesjonalizmu zawodowego zawiera wskazania powinności moralnych, obowiązków, umiejętności i kompetencji zawodowych.

Zainteresowanie Aptekarza problemami odpowiedzialnej etyki biznesu aptekarskiego powinno mieć w zawodzie większe naukowe i praktyczne zastosowanie i znaczenie.

Wymienione w kodeksie zasady postępowania obowiązują wszystkich czynnych zawodowo aptekarzy.

Część ogólna

Art. 1.

1. Aptekarza obowiązują, wypracowane przez pokolenia, zasady etyki ogólnoludzkiej.
2. Zasady etyki ogólnoludzkiej zobowiązują Aptekarza do przestrzegania praw człowieka i dbania o godność zawodu, którego członkiem staje się on w chwili otrzymania prawa jego wykonywania.
3. Każde zachowanie Aptekarza podważające zaufanie do zawodu jest naruszeniem godności tego zawodu.
4. Naruszeniem godności zawodu jest w szczególności każde zachowanie Aptekarza, które wykracza poza dobro nadrzędne, jakim jest dobro pacjenta – jednostki jedynej i niepowtarzalnej.

Art. 2.

1. Powołaniem Aptekarza jest troska o osoby powierzone jego umiejętnościom fachowym.
2. Aptekarz nie może posługiwać się swą wiedzą i sprawnością zawodową w zachowaniach sprzecznych ze swoim zawodowym powołaniem.

Art. 3.

1. Aptekarz, będąc osobiście odpowiedzialnym za wykonywaną pracę, jest wolny w podejmowaniu swoich zachowań, zgodnie ze swym sumieniem i współczesną wiedzą medyczną.
2. Mechanizmy rynkowe, naciski społeczne lub wymagania administracyjne nie zwalniają Aptekarza z przestrzegania zasad etyki zawodu.

Art. 4.

Szacunek dla chorego powinien wyrażać się w jednakowym wykonywaniu przez Aptekarza czynności zawodowych wobec każdego, kto korzysta z umiejętności Aptekarza – bez względu na wiek, płeć, rasę, wyposażenie genetyczne, narodowość, wyznanie, przynależność społeczną sytuację materialną poglądy polityczne lub inne okoliczności.

Art. 5.

1. Znając wagę swego zawodu, Aptekarz dba o budowanie i autorytet samorządu zawodowego.
2. Obowiązkiem Aptekarza jest aktywne uczestnictwo w działalności samorządowej i pozytywne kształtowanie jego wizerunku wśród członków zawodu i w społeczeństwie.

Część szczegółowa

Rozdział I

APTEKARZ WOBEC PACJENTA

Art. 6.

1. Aptekarz sprawuje swe obowiązki wobec pacjenta ze zrozumieniem odpowiedzialności za zdrowie i życie człowieka.
2. Aptekarz nie może tłumaczyć przekroczenia zasad etyki i godności zawodu powoływaniem się na sugestie lub wymagania pacjenta.

Art. 7.

1. Stosunek Aptekarza do pacjenta oparty jest na zaufaniu.
2. Aptekarz używa swej całej wiedzy i umiejętności dla przekazania pacjentowi odpowiednich w jego dolegliwościach środków leczniczych, dbając przy tym o przekazanie mu rzetelnej, pełnej i zrozumiałej informacji o produktach leczniczych i wyrobach medycznych.
3. Aptekarz dba o to, aby czynności zastrzeżone dla Aptekarza były wykonywane tylko przez osoby uprawnione.

Art. 8.

Każda pomyłka merytoryczna popełniona podczas czynności zawodowych Aptekarza musi być niezwłocznie naprawiona dla zapobieżenia jej skutkom.

Art. 9.

Aptekarz odmawia wykonania czynności zawodowych, jeżeli warunki wykonywania pracy nie gwarantują jakości sporządzanego lub wydawanego leku.

Art. 10.

Aptekarz zachowuje w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w trakcie lub w związku z wykonywaniem czynności zawodowych. Zwolnienie z tajemnicy zawodowej może nastąpić jedynie w przypadkach określonych prawem.

Art. 11.

Aptekarz nie może wobec pacjenta wypowiadać opinii dyskredytujących terapeutyczne postępowania lekarza, podrywających zaufanie do apteki jako instytucji a także krytycznych uwag dotyczących produktów leczniczych.

Art. 12.

W sytuacjach zagrażających życiu pacjenta, Aptekarz może wydać lek według swej najlepszej wiedzy zawodowej.

Art. 13.

Wysokość opłat za wydawane pacjentowi produkty lecznicze jest kształtowana rzetelnie, według obowiązujących przepisów, bez względu na korzyści własne lub konsekwencje wynikające z takiej postawy dla apteki jako instytucji.

Rozdział II

ZASADY POSTĘPOWANIA WOBEC ZAWODU, NAUKI I SAMORZĄDU

Art. 14.

1. Aptekarz ceni i szanuje swój zawód oraz chroni jego godność.
2. Świadom ciągłego postępu w nauce Aptekarz stale doskonali swe umiejętności zawodowe i przekazuje je swoim współpracownikom.
3. Moralnym obowiązkiem Aptekarza jest kształtowanie u rozpoczynających pracę zawodową młodych kolegów wzorców kultury, poszanowania człowieka, nawyku sumienności i odpowiedzialności za wykonaną pracę.

Art. 15.

Aptekarz tworzy opinię o całości zawodu, wobec czego musi powstrzymywać się od jakiegokolwiek zachowania, które mogłyby spowodować naruszenie dobrego imienia pozostałych członków zawodu.

Art. 16.

Aptekarz otacza szacunkiem historię i tradycję zawodu oraz dba o wszelkie zabytki kultury materialnej farmacji.

Art. 17.

Aptekarz okazuje w każdej sytuacji należyty szacunek i pomoc dla seniorów zawodu i kolegów pozostających w stałej lub czasowej niepełnosprawności.

Art. 18.

1. Aptekarz w każdej sytuacji zawodowej zawiera z pracodawcą lub pracownikiem taką umowę, która gwarantowałaby Aptekarzowi możliwość

wykonywania zawodu zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym Kodeksie Etyki Aptekarza RP.

2. Stosunki między Aptekarzami opierają się na wzajemnym szacunku, lojalności, koleżeństwie i solidarności. Wzajemna ocena powinna być sprawiedliwa, a bezstronna krytyka przekazywana przede wszystkim osobie zainteresowanej.

Art. 19.

1. Aptekarz nie reklamuje siebie oraz swoich usług. Nie uczestniczy w reklamie usług farmaceutycznych, jak i ich promocji niezgodnej z prawem lub dobrymi obyczajami.
2. Aptekarz unika działalności przyczyniającej się do zwiększania konsumpcji produktów leczniczych.

Art. 20.

1. Aptekarze solidarnie i rzetelnie wspierają działalność swego samorządu, którego zadaniem jest zapewnienie należytej pozycji zawodu w społeczeństwie.
2. Podejmując krytykę działania organów samorządu, Aptekarz zobowiązany jest przeprowadzić ją najpierw w swoim środowisku.

Art. 21.

Aptekarz wypełnia obowiązki z najwyższą starannością kierując się uchwałami i postanowieniami władz oraz dobrze rozumianymi zadaniami i interesami samorządu.

Art. 22.

Aptekarz zobowiązany jest do aktywnego współdziałania z pozostałymi członkami samorządu we wszystkich sprawach dotyczących zawodu.

Art. 23.

Zawinione niepłacenie składki członkowskiej jest poważnym naruszeniem zasad etyki zawodowej.

Rozdział III

ZASADY POSTĘPOWANIA WOBEC SPOŁECZNOŚCI ZAWODOWEJ I WSPÓŁOBYWATELI

Art. 24.

Aptekarz zachowuje dobre obyczaje i dobrą praktykę apteczną w kontaktach z przedstawicielami przemysłu farmaceutycznego i nie angażuje się w działania mogące narazić autorytet zawodu lub zawieść zaufanie publiczne.

Art. 25.

1. Aptekarz dba o racjonalną terapię środkami leczniczymi nie umniejszając praw chorego a jednocześnie zapobiega nadużywaniu i marnotrawieniu leków.
2. Niedopuszczalne jest pozyskiwanie dochodów w sposób niezgodny z zasadami etyki i deontologii zawodu.

Art. 26.

1. Aptekarz nie przekracza swoich kompetencji w zakresie wykonywania usług, do których nie jest przygotowany merytorycznie.
2. W razie wątpliwości przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z konsultacji innego Aptekarza.
3. Udzielanie konsultacji jest obowiązkiem Aptekarza.

Art. 27.

Aptekarz, wykorzystując swe umiejętności zawodowe i pozycję w społeczeństwie, uczestniczy w działaniach na rzecz środowiska naturalnego, szerzy wiedzę o prozdrowotnym sposobie życia oraz bierze udział w przeciwdziałaniu patologiom społecznym.

Rozdział IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Art. 28.

W przypadkach nieprzewidzianych w Kodeksie Etyki Aptekarza RP, Aptekarz postępuje zgodnie z zasadami potwierdzonymi w orzecznictwie Naczelnego Sądu Aptekarskiego oraz uchwałach organów samorządu aptekarskiego.

Art. 29.

Postanowienia Kodeksu Etyki Aptekarza RP stosuje się odpowiednio do osób wykonujących zawód farmaceuty, niebędących Aptekarzami.

Sekretarz VI Krajowego
Zjazdu Aptekarzy
mgr farm. Marcin SKRABALAK

Przewodniczący VI Krajowego
Zjazdu Aptekarzy
mgr farm. Bożena ŚLIWA

Ecclesiastici. XXXVIII.

Der H E R hat die Artzney von
der Erden Geschaffen / Vnd der Weis-
se wirdt keine Schewhe darob haben.

Rozdział 5

(ustawy z dn. 19 kwietnia 1991r. o Izbach aptekarskich, Dz.U. 2008 nr 136 poz. 856 z późn. zm.)

Odpowiedzialność zawodowa

Art. 45. Członkowie samorządu aptekarskiego podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądami aptekarskimi za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz przepisami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodu aptekarza.

Art. 46. ⁽⁴¹⁾ 1. Sąd aptekarski może orzekać kary:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) zawieszenia prawa wykonywania zawodu aptekarza na okres od trzech miesięcy do trzech lat,
- 4) pozbawienia prawa wykonywania zawodu aptekarza.

2. ⁽⁴²⁾ Od orzeczenia Naczelnego Sądu Aptekarskiego, w którym orzeczono lub utrzymano w mocy w II instancji karę wymienioną w ust. 1 pkt 3 i 4, aptekarzowi przysługuje prawo wniesienia odwołania do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

3. ⁽⁴³⁾ Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje.

Art. 47. 1. Aptekarz, wobec którego sąd aptekarski orzekł w I instancji karę wymienioną w art. 46 ust. 1 pkt 3 i 4, może być przez ten sąd tymczasowo zawieszony w czynnościach zawodowych. Postanowienie o zawieszeniu wydaje sąd aptekarski z urzędu lub na wniosek rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

2. Postanowienie sądu aptekarskiego o tymczasowym zawieszeniu jest natychmiast wykonalne. Jeżeli okres tymczasowego zawieszenia trwa dłużej niż trzy miesiące, Naczelny Sąd Aptekarski bada z urzędu zasadność zawieszenia.

Art. 48. 1. W razie uniewinnienia lub umorzenia postępowania w drodze rewizji nadzwyczajnej lub w wyniku wznowienia postępowania, aptekarzowi przysługuje w stosunku do okręgowej izby aptekarskiej roszczenie o odszkodowanie.

2. Roszczenie wygasa w razie niezłożenia wniosku w terminie rocznym od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

3. W sprawach roszczeń o odszkodowanie orzekają sądy powszechne.

Art. 49. Na wniosek zainteresowanego aptekarza orzeczenie o uniewinnieniu lub umorzeniu postępowania w sprawie z zakresu odpowiedzialności zawodowej podlega opublikowaniu w organie prasowym samorządu aptekarskiego.

Art. 50. 1. Sprawy odpowiedzialności zawodowej aptekarzy rozpatrują okręgowe sądy aptekarskie i Naczelny Sąd Aptekarski.

2. Okręgowe sądy aptekarskie orzekają we wszystkich sprawach jako I instancja, z zastrzeżeniem ust. 3 pkt 2, z tym że w sprawach odpowiedzialności zawodowej członków okręgowej rady aptekarskiej i okręgowej komisji rewizyjnej orzeka okręgowy sąd aptekarski wyznaczony przez Naczelny Sąd Aptekarski.

3. Naczelny Sąd Aptekarski:

1) rozpatruje odwołania od orzeczeń okręgowych sądów aptekarskich,
2) orzeka jako I instancja w sprawach odpowiedzialności zawodowej członków: Naczelnej Rady Aptekarskiej, Naczelnej Komisji Rewizyjnej, Naczelnego Sądu Aptekarskiego, Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i jego zastępców, a także członków okręgowych sądów aptekarskich oraz okręgowych rzeczników odpowiedzialności zawodowej i ich zastępców,

3) rozpatruje w innym składzie odwołania od orzeczeń wydanych w trybie określonym w pkt 2.

Art. 51. 1. Kary: upomnienia, nagany i zawieszenia prawa wykonywania zawodu pociągają za sobą utratę prawa wybieralności do organów izb aptekarskich do czasu usunięcia z rejestru wzmianki o ukaraniu.

2. W razie prawomocnego ukarania karą wymienioną w art. 46 ust. 1 pkt 3 i 4, stosunek pracy aptekarza wygasa z mocy prawa. Wygaśnięcie to pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika.

Art. 52. Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego wszczętego w jednostce organizacyjnej, w której przepisy szczególne przewidują takie postępowanie. Może jednak być ono zawieszane do czasu ukończenia postępowania karnego.

Art. 53. 1. Jeżeli w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności

zawodowej świadek lub biegły nie stawiał się na rozprawę bez usprawiedliwienia albo bezpodstawnie odmawia zeznań, sąd aptekarski może zwrócić się do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby wezwanej o przesłuchanie jej w charakterze świadka lub biegłego na okoliczności wskazane przez sąd aptekarski. O terminie przesłuchania sąd rejonowy zawiadamia strony, a protokół przesłuchania przesyła sądowi aptekarskiemu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli świadek lub biegły nie stawiał się bez usprawiedliwienia na wezwanie rzecznika odpowiedzialności zawodowej albo bezpodstawnie odmawia złożenia przed nim zeznań.

Art. 54. 1. Postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która według Kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

2. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania, toczy się ono nadal, jeżeli zażąda tego - w terminie dwumiesięcznym od dnia zgonu obwinionego – jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

Art. 55. (44) (skreślony).

Art. 56. 1. Nie można wszcząć postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, jeżeli od chwili popełnienia czynu upłynęły trzy lata.

2. Jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie odpowiedzialności zawodowej następuje nie wcześniej niż przedawnienie karne.

3. Karalność przewinienia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło pięć lat.

Art. 57. Oskarżycielem w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności zawodowej jest rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

Art. 58. Obwiniony może przybrać w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności zawodowej obrońców spośród członków izby aptekarskiej lub adwokatów.

Art. 59. Członkowie sądów aptekarskich w zakresie orzekania są niezawisli i podlegają tylko ustawom oraz zasadom etyki i deontologii zawodowej.

Art. 60. 1. Naczelna Rada Aptekarska prowadzi rejestr ukaranych.

2. Informacji o ukaraniu udziela się organom izb aptekarskich oraz osobom i instytucjom posiadającym lub mogącym wykazać interes prawny w uzyskaniu takich informacji.

2a. (45) Informacji o ukaraniu okręgowa izba aptekarska jest obowiązana, na wniosek odpowiedniego organu, udzielić również właściwym władzom państwa członkowskiego Unii Europejskiej innego niż Rzeczpospolita Polska.

3. Usunięcie z rejestru wzmianki o ukaraniu następuje z urzędu po upływie:
- 1) roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą upomnienia,
 - 2) dwóch lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą nagany,
 - 3) pięciu lat od odbycia kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu, jeżeli aptekarz nie zostanie w tym czasie ukarany lub nie zostanie wszczęte przeciwko niemu postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej.

4. Nie usuwa się wzmianki o karze pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

Art. 61. (46) (uchylony).

Art. 62. (47) 1. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej przed okręgowymi sądami aptekarskimi i Naczelnym Sądem Aptekarskim stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Aptekarskiej, określi, w drodze rozporządzenia, postępowanie w sprawach odpowiedzialności zawodowej farmaceutów, uwzględniając właściwość i skład sądów aptekarskich, a także sposób postępowania wyjaśniającego, postępowania w I i II instancji, koszty postępowania oraz sposób wykonywania prawomocnych orzeczeń sądów aptekarskich.

Rozdział 6

Polubowne rozstrzyganie sporów

Art. 63. 1. Okręgowe sądy aptekarskie, za pisemną zgodą stron, mogą rozpatrywać – jako sąd polubowny – spory między aptekarzami oraz między aptekarzami a innymi pracownikami służby zdrowia, a także między aptekarzami a innymi osobami lub instytucjami, jeżeli spory te dotyczą wykonywania zawodu aptekarza.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, sądy aptekarskie stosują odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o sądach polubownych.

Dz.U.2003.65.612

Rosa Gallica aggrega

rosae Lugdunensis domini Symphoriani Chaperij omnibus⁹ sanitatem affectantibus utilis & necessaria. quae in se continet precepta, auctoritates, atque sententias memoratu dignas. ex Hippocratis, Galeni, Erasistrani, Aesclepiadis, Dioscoridis, Rasis, Halyabatis, Isaac, Auisente, multorumque aliorum clarorum virorum libris in unum collectas: quae ad medicam artem rectaque viuendi formam plurimum conducunt. Vna cum sua praefatione Margaritha: De Medici atque aegri officio.

Venerandatur ab Iodoco Badio.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 31 marca 2003 r.

w sprawie postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej farmaceutów

(Dz. U. z dnia 16 kwietnia 2003 r.)

Na podstawie art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz. U. z 2003 r. Nr 9, poz. 108) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy wstępne

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) „ustawie” – rozumie się przez to ustawę z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich;
- 2) „rzeczniku odpowiedzialności zawodowej” – rozumie się przez to Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej lub okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub ich zastępców;
- 3) „sądzie aptekarskim” – rozumie się przez to Naczelny Sąd Aptekarski lub okręgowy sąd aptekarski;
- 4) „sądzie I instancji” – rozumie się przez to okręgowy sąd aptekarski, a także Naczelny Sąd Aptekarski orzekający w I instancji;
- 5) „sądzie II instancji” – rozumie się przez to Naczelny Sąd Aptekarski rozpoznający odwołania od orzeczeń wydanych przez sądy I instancji;
- 6) „farmaceucie, którego dotyczy postępowanie” – rozumie się przez to farmaceutę, w sprawie którego prowadzone jest postępowanie wyjaśniające;
- 7) „obwinionym” – rozumie się przez to farmaceutę, przeciwko któremu został skierowany wniosek o ukaranie lub wydane zostało nieprawomocne orzeczenie;
- 8) „pokrzywdzonym” – rozumie się przez to osobę fizyczną, prawną lub inną jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której dobro zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone działaniem lub zaniechaniem farmaceuty i która wniosła skargę do rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

§ 2. 1. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej i sąd aptekarski obowiązani są badać i uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść farmaceuty, którego dotyczy postępowanie.

2. Członkowie sądów aptekarskich orzekają na podstawie swojego przekonania opartego na swobodnej ocenie całokształtu dowodów zebranych w toku postępowania.

3. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej i sąd aptekarski czuwają, aby w toku postępowania jego uczestnicy nie ponieśli szkody z powodu niezajomości przepisów prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych informacji i wyjaśnień.

§ 3. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej lub członek sądu aptekarskiego nie może pełnić swojej funkcji w okresie, w którym toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub postępowanie w sprawach odpowiedzialności zawodowej.

§ 4. 1. Rozprawa przed sądem aptekarskim jest jawna.

2. Wyłączenie jawności może nastąpić w przypadkach przewidzianych w przepisach Kodeksu postępowania karnego.

3. W przypadku wyłączenia jawności, oprócz osób biorących udział w postępowaniu, na rozprawie mogą być obecne po dwie osoby wskazane przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej i obwinionego.

§ 5. 1. Jeżeli istnieją uzasadnione przeszkody uniemożliwiające prowadzenie postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej, właściwy sąd aptekarski może je zawiesić na czas trwania przeszkody.

2. Zawieszenie postępowania może mieć również miejsce, jeżeli za ten sam czyn, stanowiący przewinienie zawodowe, toczy się postępowanie karne lub dyscyplinarne, o którym mowa w art. 52 ustawy, o ile jego ustalenia mogą być istotne dla orzeczenia.

Rozdział 2

Właściwość i skład sądu aptekarskiego

§ 6. 1. Właściwy do rozpoznania spraw w I instancji jest sąd aptekarski okręgowej izby aptekarskiej, której obwiniony jest członkiem w chwili wszczęcia postępowania, z wyjątkiem spraw określonych w § 9 oraz w art. 50 ust. 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy.

2. W przypadku gdy odpowiedzialność zawodowa za to samo przewinienie dotyczy członków różnych izb aptekarskich, sądem aptekarskim właściwym do rozstrzygnięcia sprawy jest sąd, na którego terenie popełniono przewinienie.

3. Jeżeli w sprawie występuje dwóch lub więcej farmaceutów, których dotyczy postępowanie lub którzy są obwinieni, bądź jeżeli farmaceucie, którego dotyczy postępowanie, zarzuca się popełnienie dwóch lub więcej przewinień zawodowych, postępowanie można przeprowadzić łącznie.

§ 7. 1. Członkowie sądu aptekarskiego w głosowaniu tajnym wybierają ze swojego grona przewodniczącego i wiceprzewodniczącego sądu aptekarskiego.

2. Przewodniczący sądu aptekarskiego kieruje jego pracą, a w szczególności:

- 1) zaznajamia się z każdą sprawą wpływającą do sądu i wyznacza terminy posiedzeń;
- 2) ustala skład orzekający i wyznacza jego przewodniczącego;
- 3) zapewnia sprawny przebieg prowadzenia postępowania.

§ 8. Spory o właściwość pomiędzy okręgowymi sądami aptekarskimi rozstrzyga Naczelny Sąd Aptekarski.

§ 9. Jeżeli przewinienie zawodowe objęte łącznym rozpoznaniem popełniło dwóch lub więcej obwinionych, którzy podlegają odpowiedzialności przed okręgowym sądem aptekarskim i Naczelnym Sądem Aptekarskim, właściwy do rozpoznania sprawy jest Naczelny Sąd Aptekarski.

§ 10. 1. Okręgowy sąd aptekarski orzeka w składzie trzyosobowym.

2. Naczelny Sąd Aptekarski orzeka:

- 1) w I instancji w składzie trzyosobowym w sprawach odpowiedzialności zawodowej farmaceutów, o których mowa w art. 50 ust. 3 pkt 2 ustawy;
- 2) w II instancji w składzie pięciosobowym w sprawach odwołań od orzeczeń wydanych przez ten sąd w I instancji oraz od orzeczeń okręgowych sądów aptekarskich.

§ 11. W składzie orzekającym sądu aptekarskiego może uczestniczyć ponadto bez prawa głosu jeden z członków sądu aptekarskiego w charakterze sędziego rezerwowego.

§ 12. W razie ponownego rozpoznawania sprawy w składzie orzekającym sądu aptekarskiego nie mogą uczestniczyć członkowie sądu aptekarskiego, którzy poprzednio orzekali w tej sprawie.

Rozdział 3

Strony, obrońcy i pełnomocnicy

§ 13. Stronami w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności zawodowej są: rzecznik odpowiedzialności zawodowej, obwiniony oraz pokrzywdzony.

§ 14. 1. Okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej prowadzi postępowanie wyjaśniające w sprawach odpowiedzialności zawodowej członków tej izby aptekarskiej, której jest organem, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej prowadzi postępowanie wyjaśniające w sprawach odpowiedzialności zawodowej, o których mowa w art. 50 ust. 3 pkt 2 ustawy.

3. W sprawach, o których mowa w § 6 ust. 3, postępowanie wyjaśniające prowadzi okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej, który pierwszy wszczął postępowanie wyjaśniające.

4. Spory o właściwość pomiędzy okręgowymi rzecznikami odpowiedzialności zawodowej rozstrzyga Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, wyznaczając zarządzeniem właściwego okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

§ 15. 1. Wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie zastępcy okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej rozstrzyga zarządzeniem okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej, okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej i zastępcy Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej - Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, a Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej - Naczelny Sąd Aptekarski.

2. O wyłączeniu Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Naczelny Sąd Aptekarski rozstrzyga zarządzeniem.

3. Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej może ze względu na dobro sprawy zarządzić przekazanie prowadzenia postępowania okręgowemu rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej innej okręgowej izby aptekarskiej.

§ 16. 1. Farmaceucie, którego dotyczy postępowanie, oraz obwinionemu farmaceucie przysługuje prawo odmowy złożenia wyjaśnień oraz prawo odmowy udzielenia odpowiedzi na pytania.

2. Farmaceucie, którego dotyczy postępowanie, należy umożliwić złożenie wszystkich wyjaśnień, które uważa on za istotne dla sprawy.

3. Farmaceuta, którego dotyczy postępowanie, ma prawo w toku postępowania wyjaśniającego zgłaszać wnioski dotyczące przesłuchania świadków, powołania biegłych oraz przeprowadzenia innych dowodów.

§ 17. 1. obrońcą, o którym mowa w art. 58 ustawy, nie może być członek sądu aptekarskiego i rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

2. W przypadku gdy w toczącym się postępowaniu nie ma obrońcy z wyboru, sąd aptekarski wyznacza obrońcę z urzędu, jeżeli:

- 1) istnieją uzasadnione wątpliwości co do poczytalności farmaceuty, którego postępowanie dotyczy;
- 2) postępowanie toczy się po śmierci farmaceuty, którego postępowanie dotyczy;
- 3) istnieją inne uzasadnione przesłanki do wyznaczenia obrońcy z urzędu.

3. Przepisy ust. 2 mają zastosowanie również w toku postępowania wyjaśniającego.

§ 18. 1. W toku postępowania pokrzywdzony jest uprawniony do:

- 1) przeglądania akt sprawy i sporządzenia z nich odpisów;
- 2) zgłaszania wniosków dowodowych, brania udziału w rozprawie i innych czynnościach przeprowadzanych przez sąd aptekarski;
- 3) zadawania pytań obwinionemu, świadkom i biegłym oraz zajmowania stanowiska w sprawach podlegających rozstrzygnięciu przez sąd aptekarski.

2. Pokrzywdzony może ustanowić pełnomocnika. W przypadku pokrzywdzonego, który nie jest w stanie osobiście dochodzić swoich praw, pełnomocnika wyznacza sąd aptekarski.

Rozdział 4

Postępowanie wyjaśniające

§ 19. 1. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, jeżeli uzyskał wiarygodną informację uzasadniającą podejrzenie, iż miało miejsce postępowanie, o którym mowa w art. 45 ustawy.

2. Czynności dowodowe prowadzone w toku postępowania wyjaśniającego wymagają spisania protokołu.

§ 20. 1. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej przed wszczęciem postępowania wyjaśniającego bada z urzędu, czy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 54 ustawy.

2. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1, rzecznik odpowiedzialności zawodowej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, które doręcza wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o trybie złożenia zażalenia pokrzywdzonemu i jego pełnomocnikowi oraz farmaceucie, na którego złożono skargę, i jego obrońcy, a w przypadku postanowienia okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej – również Naczelnemu Rzecznikowi Odpowiedzialności Zawodowej.

3. Jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 1, wystąpią w toku postępowania wyjaśniającego lub jeżeli rzecznik odpowiedzialności zawodowej stwierdzi, że zebrany materiał nie daje podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, wydaje wówczas postanowienie o umorzeniu wszczętego postępowania, które doręcza wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o trybie złożenia zażalenia pokrzywdzonemu i jego pełnomocnikowi oraz farmaceucie, którego dotyczy postępowanie, i jego obrońcy, a w przypadku postanowienia okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej – również Naczelnemu Rzecznikowi Odpowiedzialności Zawodowej.

4. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania lub umorzeniu postępowania wyjaśniającego pokrzywdzonemu przysługuje zażalenie do Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, a jeżeli postanowienie to wydał Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, zażalenie przysługuje do Naczelnego Sądu Aptekarskiego.

5. Zażalenie wnosi się w terminie 14 dni od daty doręczenia postanowienia, o którym mowa w ust. 4, za pośrednictwem rzecznika odpowiedzialności zawodowej, który wydał to postanowienie.

6. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej, na którego postanowienie złożono zażalenie, może je uwzględnić albo przekazać niezwłocznie organowi właściwemu do rozpatrzenia zażalenia.

7. Organ właściwy, o którym mowa w ust. 6, rozpatruje zażalenie w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty doręczenia zażalenia.

8. Po rozpoznaniu zażalenia Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie albo uchyleniu postanowienia w całości albo w części.

§ 21. 1. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego lub o umorzeniu wszczętego postępowania, prowadzonego przez zastępcę okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej, wymaga zatwierdzenia przez okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

2. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego

lub o umorzeniu wszczętego postępowania, prowadzonego przez zastępcę Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, wymaga zatwierdzenia przez Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, chyba że Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej został wyłączony od udziału w sprawie przez Naczelny Sąd Aptekarski.

§ 22. 1. Jeżeli dane istniejące w chwili wszczęcia postępowania lub zebrane w jego toku zawierają dostateczne podstawy do przedstawienia zarzutów farmaceucie, którego dotyczy postępowanie, rzecznik odpowiedzialności zawodowej sporządza postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłasza je niezwłocznie farmaceucie i przesłuchuje go na okoliczność tych zarzutów.

2. Postanowienie o przedstawieniu zarzutów zawiera: wskazanie farmaceuty, którego dotyczy postępowanie, dokładne określenie zarzucanego mu przewinienia zawodowego sprzecznego z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz przepisami prawa dotyczącymi wykonywania zawodu farmaceuty i uzasadnienie. Na wniosek farmaceuty, którego dotyczy postępowanie, jego obrońca może być obecny przy składaniu wyjaśnień.

§ 23. 1. W toku postępowania wyjaśniającego rzecznik odpowiedzialności zawodowej powinien dążyć do szczegółowego wyjaśnienia sprawy. W tym celu może on przesłuchać farmaceutę, którego dotyczy postępowanie, świadków lub biegłych, a także przeprowadzić inne dowody.

2. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej w toku postępowania wyjaśniającego może zwrócić się o przeprowadzenie czynności w ramach postępowania do innych rzeczników odpowiedzialności zawodowej.

3. Odmowa złożenia wyjaśnień przez farmaceutę, którego dotyczy postępowanie, nie wstrzymuje postępowania.

§ 24. Jeżeli nie zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania wyjaśniającego, rzecznik odpowiedzialności zawodowej wydaje postanowienie o jego zamknięciu, o czym powiadamia farmaceutę, którego dotyczy postępowanie, udostępnia mu zebrane dowody oraz umożliwia złożenie dodatkowych wyjaśnień i wniosków dowodowych, w terminie 14 dni od daty doręczenia postanowienia o zamknięciu postępowania wyjaśniającego.

§ 25. 1. Postępowanie wyjaśniające prowadzone przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej powinno być zakończone w ciągu trzech miesięcy od daty zawiadomienia o popełnieniu przewinienia zawodowego.

2. W szczególnie uzasadnionym przypadku Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej może przedłużyć okres postępowania wyjaśniającego na dalszy czas oznaczony, nie dłuższy niż 3 miesiące.

3. W przypadku niezakończenia postępowania wyjaśniającego w terminie 6 miesięcy, akta sprawy przekazuje się Naczelnemu Sądowi Aptekarskiemu, który może przedłużyć postępowanie wyjaśniające na dalszy czas oznaczony.

§ 26. 1. Jeżeli wynik postępowania wyjaśniającego potwierdza zasadność zarzutów stawianych farmaceucie, którego dotyczy postępowanie, rzecznik odpowiedzialności zawodowej sporządza wniosek o ukaranie i niezwłocznie kieruje go z aktami sprawy do sądu aptekarskiego.

2. Wniosek o ukaranie zawiera:

- 1) imię i nazwisko, nazwisko panińskie, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, adres zamieszkania obwinionego, jego miejsce pracy i zajmowane stanowisko oraz informację o ukaraniu sporządzoną na podstawie prowadzonego przez Naczelną Radę Aptekarską rejestru ukaranych;
- 2) dokładne określenie zarzucanego przewinienia zawodowego, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków z niego wynikających;
- 3) imiona i nazwiska oraz adresy świadków, którzy powinni być wezwani na rozprawę, jak również inne dowody;
- 4) uzasadnienie wniosku.

3. O skierowaniu wniosku do właściwego sądu aptekarskiego rzecznik odpowiedzialności zawodowej zawiadamia pokrzywdzonego, obwinionego i właściwą okręgową radę aptekarską.

Rozdział 5

Postępowanie przed sądem aptekarskim I instancji

§ 27. 1. Po otrzymaniu wniosku o ukaranie przewodniczący sądu aptekarskiego kieruje sprawę do rozpoznania na rozprawie i wydaje stosowne zarządzenia przygotowujące rozprawę, chyba że uzna, że zachodzą podstawy do umorzenia postępowania lub jego zawieszenia albo że należy uzupełnić postępowanie wyjaśniające; w takim przypadku kieruje sprawę na posiedzenie niejawne.

2. Na posiedzeniu niejawnym sąd aptekarski wydaje postanowienie o:

- 1) umorzeniu postępowania,
- 2) zawieszeniu postępowania,

3) przekazaniu sprawy rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej w celu uzupełnienia postępowania wyjaśniającego w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące,

- 4) skierowaniu sprawy do rozpoznania na rozprawie
- które doręcza się stronom, ich obrońcom i pełnomocnikom.

3. Na postanowienia, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3, stronom przysługuje zażalenie.

§ 28. Jeżeli wniosek o ukaranie odpowiada warunkom formalnym, a sprawę skierowano do rozpoznania na rozprawie, przewodniczący sądu aptekarskiego zarządza doręczenie jego odpisu obwinionemu oraz obrońcy, o ile został on ustanowiony.

§ 29. 1. Na rozprawę wzywa się i zawiadamia o jej terminie obwinionego, pokrzywdzonego, obrońcę i rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

2. Pomiędzy terminem doręczenia obwinionemu wniosku o ukaranie a terminem rozprawy powinno upłynąć co najmniej 14 dni. W razie niezachowania tego terminu obwiniony lub jego obrońca może żądać odroczenia rozprawy.

3. W zawiadomieniu o rozprawie wymienia się skład orzekający sądu aptekarskiego.

4. Przewodniczący sądu zarządza wezwanie świadków i biegłych oraz przedstawienie innych dowodów wskazanych we wniosku o ukaranie, a także w innych uzasadnionych wnioskach zgłoszonych przez strony przed rozpoczęciem rozprawy.

5. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy, lub pokrzywdzonego na rozprawie nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy, chyba że sąd uzna ich obecność za konieczną.

§ 30. 1. Obwiniony ma prawo wyłączyć jednego wskazanego przez siebie członka składu orzekającego.

2. Wniosek o wyłączenie może być złożony w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o terminie rozprawy. Jeżeli przyczyna wyłączenia doszła do wiadomości strony później, termin ten liczy się od chwili dowiedzenia się o tej przyczynie.

3. Jeżeli po wysłaniu zawiadomienia o terminie rozprawy nastąpiła zmiana składu sądu, termin, o którym mowa w ust. 2, biegnie od chwili dowiedzenia się o tym fakcie przez wnioskodawcę. Wniosek można złożyć najpóźniej do chwili rozpoczęcia rozprawy.

§ 31. 1. Przewodniczący składu orzekającego sądu aptekarskiego kieruje rozprawą i czuwa nad jej prawidłowym przebiegiem.

2. Sąd jest obowiązany dążyć do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy. W tym celu może dopuszczać z urzędu wszelkie dowody, jeżeli uzna, że są potrzebne do uzupełnienia materiału.

§ 32. 1. Sąd aptekarski może wzywać i przesłuchiwać świadków i biegłych. Świadkowie zamieszkali poza obszarem działania danej izby mogą być przesłuchiwani w trybie pomocy prawnej przez właściwy miejscowo sąd aptekarski.

2. Jeżeli świadek nie może stawić się z powodu przeszkody zbyt trudnej do usunięcia, sąd aptekarski zleca jego przesłuchanie członkowi wyznaczonemu ze swego składu. Strony mają prawo brać udział w tej czynności.

3. Zwolnienie świadka lub biegłego od przyrzeczenia zależy od uznania sądu. Na żądanie strony świadek lub biegły jest obowiązany złożyć przyrzeczenie.

§ 33. 1. Rozprawę rozpoczyna odczytanie wniosku o ukaranie przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej, po czym przewodniczący składu orzekającego sądu aptekarskiego zwraca się do obwinionego o złożenie wyjaśnień, pouczając go o prawie odmowy złożenia wyjaśnień i odmowy udzielenia odpowiedzi na pytania. Następnie skład orzekający przesłuchuje świadków i biegłych, ocenia dokumenty lub przeprowadza inne dowody.

2. Materiały sprawy za zgodą stron mogą być bez odczytania uznane za materiał dowodowy.

3. Sąd aptekarski może z ważnych powodów zarządzić przerwę w rozprawie na okres nie dłuższy niż 21 dni.

4. Sąd odracza rozprawę w razie:

- 1) niestawiennictwa rzecznika odpowiedzialności zawodowej;
- 2) usprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego;
- 3) niestawiennictwa obwinionego, którego obecność na rozprawie uznał za konieczną;
- 4) niestawiennictwa obwinionego, któremu wezwanie nie zostało doręczone.

5. Sąd aptekarski może odroczyć rozprawę w razie niestawiennictwa świadka lub biegłego albo z innej ważnej przyczyny.

§ 34. 1. Jeżeli na podstawie okoliczności, które zostały ujawnione dopiero w toku rozprawy, rzecznik odpowiedzialności zawodowej zarzucił obwinionemu inne przewinienie zawodowe oprócz objętego wnioskiem o ukaranie, sąd aptekarski odracza rozprawę, chyba że za zgodą stron rozpozna sprawę na tej samej rozprawie w zakresie rozszerzonym o nowe zarzuty.

2. W razie odroczenia rozprawy z przyczyny określonej w ust. 1 rzecznik odpowiedzialności zawodowej wnosi nowy lub dodatkowy wniosek o ukaranie.

§ 35. Po zakończeniu postępowania dowodowego rozprawę kończą przemówienia stron, obrońców i pełnomocników, przy czym ostatni głos przysługuje obwinionemu farmaceucie.

§ 36. 1. Po wysłuchaniu stron przewodniczący składu orzekającego sądu aptekarskiego zamyka rozprawę i sąd aptekarski niezwłocznie przystępuje do narady.

2. Przebieg narady i głosowania nad orzeczeniem jest tajny. W naradzie i głosowaniu uczestniczyć mogą tylko członkowie składu orzekającego.

§ 37. 1. Sąd aptekarski orzeka na podstawie materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy.

2. Sąd aptekarski wymierza karę, biorąc pod uwagę stopień winy, naruszenie zasad etyki i deontologii zawodowej, naruszenie przepisów o wykonywaniu zawodu farmaceuty, skutki czynu oraz zachowanie się obwinionego przed popełnieniem przewinienia zawodowego i po jego popełnieniu.

§ 38. 1. W razie jednoczesnego ukarania za kilka przewinień zawodowych sąd aptekarski wymierza kary za poszczególne przewinienia, a następnie wymierza jedną karę łączną za wszystkie czyny.

2. Przy orzekaniu kary łącznej:

- 1) w przypadku orzeczenia kar upomnienia i nagany wymierza się karę łączną nagany;
- 2) kara zawieszenia prawa wykonywania zawodu nie wyłącza orzeczenia kary upomnienia i nagany;
- 3) przy orzeczeniu za kilka przewinień kar zawieszenia prawa wykonywania zawodu kara łączna nie może przekroczyć 3 lat;
- 4) przy orzeczonych za kilka przewinień karach rodzajowo różnych i kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu wymierza się karę łączną pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie wydania orzeczenia łącznego.

§ 39. 1. Po zamknięciu rozprawy i odbyciu narady przewodniczący ogłasza stronom orzeczenie podpisane przez członków składu orzekającego sądu aptekarskiego, przytaczając ustnie najważniejsze jego motywy.

2. W sprawach szczególnie skomplikowanych sąd aptekarski może odroczyć ogłoszenie orzeczenia na czas nieprzekraczający 7 dni.

§ 40. 1. Orzeczenie powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu aptekarskiego, który je wydał, oraz nazwiska członków sądu, rzecznika odpowiedzialności zawodowej i protokolanta;

- 2) datę oraz miejsce rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia;
- 3) imię i nazwisko oraz inne dane określające tożsamość obwinionego;
- 4) opis zarzuczonego przewinienia zawodowego;
- 5) rozstrzygnięcie sądu aptekarskiego;
- 6) uzasadnienie.

2. Orzeczenie skazujące powinno ponadto zawierać:

- 1) dokładne określenie przewinienia zawodowego przypisanego obwinionemu przez sąd aptekarski;
- 2) rozstrzygnięcie co do kary.

3. Orzeczenie sądu aptekarskiego uprawomocnia się po upływie terminu przewidzianego w § 43 ust. 1 do złożenia środka odwoławczego.

§ 41. 1. Sąd aptekarski z urzędu uzasadnia na piśmie rozstrzygnięcia, od których przysługuje środek odwoławczy.

2. Uzasadnienie, o którym mowa w ust. 1, powinno być sporządzone na piśmie w ciągu 14 dni od dnia wydania rozstrzygnięcia.

3. Odpisy orzeczeń i postanowień wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o środkach odwoławczych i terminie ich wniesienia doręcza się stronom, a jeżeli ustanowiono obrońcę lub pełnomocnika, odpisy te doręcza się również obrońcy lub pełnomocnikowi.

§ 42. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący składu orzekającego sądu aptekarskiego i protokolant.

Rozdział 6

Środki odwoławcze

§ 43. 1. Stronom, ich pełnomocnikom i obrońcom przysługuje prawo odwołania od orzeczeń i postanowień kończących postępowanie w I instancji w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia albo postanowienia wraz z uzasadnieniem.

2. Odwołanie wraz z odpisami dla stron, ich pełnomocników i obrońców wnosi się do sądu aptekarskiego, który wydał zaskarżone orzeczenie. Sąd aptekarski w ciągu 7 dni od daty wpływu odwołania przekazuje akta sprawy sądowi właściwemu do rozpoznania odwołania albo odmawia przyjęcia odwołania, jeżeli zostało wniesione po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalne z mocy ustawy.

3. Od postanowienia o odmowie przyjęcia środka odwoławczego przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania odwołania w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Rozdział 7

Postępowanie przed sądem II instancji

§ 44. Naczelny Sąd Aptekarski wszczyna postępowanie odwoławcze po otrzymaniu odwołania od orzeczenia sądu I instancji wraz z całością materiału sprawy.

§ 45. 1. Jeżeli odwołanie odpowiada warunkom formalnym, Przewodniczący Naczelnego Sądu Aptekarskiego zarządza doręczenie stronom odpisów odwołania wraz z uzasadnieniem i wydaje stosowne zarządzenie przygotowujące rozprawę.

2. Jeżeli odwołanie zostało wniesione po terminie lub przez osobę nieuprawnioną, Przewodniczący Naczelnego Sądu Aptekarskiego kieruje sprawę na posiedzenie niejawnie.

§ 46. Cofnięcie odwołania przed rozpoczęciem rozprawy odwoławczej wiąże Naczelny Sąd Aptekarski. Odwołania wniesionego na korzyść obwinionego nie można cofnąć bez jego zgody.

§ 47. 1. Naczelny Sąd Aptekarski, działając w II instancji, rozpoznaje sprawę w granicach odwołania.

2. Niezależnie od granic odwołania sąd II instancji bierze z urzędu pod rozważę rażące naruszenie prawa oraz istotną odmienną ocenę co do naruszenia zasad etyki i deontologii zawodowej.

3. Wydanie orzeczenia na niekorzyść obwinionego farmaceuty może nastąpić tylko wtedy, gdy wniesiono odwołanie na jego niekorzyść, i tylko w granicach odwołania.

4. Niezależnie od granic odwołania orzeczenie podlega zmianie na korzyść obwinionego albo uchyleniu, jeżeli jest ono oczywiście niesprawiedliwe.

§ 48. W postępowaniu odwoławczym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem I instancji.

§ 49. 1. Po rozpoznaniu środka odwoławczego Naczelny Sąd Aptekarski orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie albo uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

2. Jeżeli pozwalają na to zebrane dowody, Naczelny Sąd Aptekarski zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty, albo uchyla je w całości lub części i umarza postępowanie w odpowiednim zakresie. Naczelny Sąd Aptekarski w innych przypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania sądowi aptekarskiemu I instancji.

Rozdział 8

Tymczasowe zawieszenie w czynnościach zawodowych

§ 50. 1. Postanowienie sądu aptekarskiego o tymczasowym zawieszeniu farmaceuty w czynnościach zawodowych zapada na rozprawie. Na postanowienie to przysługuje rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej i obwinionemu zażalenie do Naczelnego Sądu Aptekarskiego.

2. Okręgowy sąd aptekarski przesyła Naczelnemu Sądowi Aptekarskiemu odpis postanowienia o tymczasowym zawieszeniu farmaceuty w czynnościach zawodowych.

3. Postanowienie o tymczasowym zawieszeniu farmaceuty w czynnościach zawodowych doręcza się obwinionemu, z pouczeniem o przysługującym środku odwoławczym, właściwej okręgowej radzie aptekarskiej i zakładowi pracy zatrudniającemu farmaceutę.

§ 51. Okres tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych zalicza się na poczet kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu farmaceuty.

Rozdział 9

Wykonywanie prawomocnych orzeczeń

§ 52. 1. Naczelny Sąd Aptekarski i sąd apelacyjny, który wydał prawomocne orzeczenie, zwraca akta sprawy sądowi I instancji w terminie 14 dni od jego wydania.

2. Sąd I instancji przesyła najpóźniej w ciągu 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia jego odpis właściwej okręgowej radzie aptekarskiej do wykonania, wojewodzie oraz Prezesowi Naczelnej Rady Aptekarskiej do wiadomości.

3. Odpis prawomocnego orzeczenia dołącza się do akt osobowych ukaranego farmaceuty.

§ 53. Termin rozpoczęcia i zakończenia kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu farmaceuty ustala w drodze uchwały okręgowa rada aptekarska w ciągu 14 dni po otrzymaniu odpisu prawomocnego orzeczenia. Uchwałę przesyła się ukaranemu farmaceucie, wojewodzie i kierownikowi zakładu pracy ostatnio zatrudniającego ukaranego farmaceutę.

Rozdział 10

Wznowienie postępowania

§ 54. 1. O wznowieniu postępowania orzeka postanowieniem sąd aptekarski, który wydał orzeczenie kończące postępowanie.

2. W kwestii wznowienia postępowania zakończonych orzeczeniem Naczelnego Sądu Aptekarskiego orzeka Naczelny Sąd Aptekarski w składzie 5 sędziów.

3. Na postanowienie okręgowego sądu aptekarskiego przysługuje zażalenie do Naczelnego Sądu Aptekarskiego.

Rozdział 11

Koszty postępowania

§ 55. 1. Każde orzeczenie sądu aptekarskiego powinno zawierać postanowienie o kosztach postępowania.

2. Jeżeli w orzeczeniu nie określono kosztów postępowania, określa je przewodniczący sądu aptekarskiego w terminie 14 dni od wydania orzeczenia.

3. Na zarządzenie, o którym mowa w ust. 2, przysługuje ukaranemu farmaceucie zażalenie do sądu aptekarskiego.

§ 56. 1. W razie wydania orzeczenia o ukaraniu sąd aptekarski obciąża ukaranego farmaceutę kosztami postępowania na rzecz izby aptekarskiej, której ukarany był członkiem w czasie wniesienia wniosku o ukaranie.

2. Jeżeli jednym orzeczeniem ukarano dwóch lub więcej obwinionych, koszty postępowania sąd aptekarski dzieli między nich według zasad słuszności.

3. Sąd aptekarski może zwolnić ukaranego od zwrotu kosztów postępowania w całości lub w części, jeśli uzna, że poniesienie ich byłoby dla ukaranego lub jego rodziny zbyt uciążliwe.

4. W przypadku wydania orzeczenia uniewinniającego, umorzenia postępowania oraz nieściągalności, koszty postępowania ponosi organ prowadzący postępowanie.

§ 57. 1. Koszty postępowania prowadzonego przez okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej i przed okręgowym sądem aptekarskim wykląda właściwa okręgowa izba aptekarska, a koszty postępowania prowa-

dzionego przez Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i przed Naczelny Sąd Aptekarski – Naczeln Izba Aptekarska.

2. Egzekucja kosztów postępowania należy do izby aptekarskiej, na której rzecz koszty te zostały zasądzone.

3. Należności przypadające świadkom lub biegłym wypłaca właściwa izba aptekarska na zasadach obowiązujących w postępowaniu sądowym.

§ 58. Do kosztów postępowania należą:

- 1) koszty doręczenia wezwań i innych pism;
- 2) należności rzeczników odpowiedzialności zawodowej i członków sądu aptekarskiego związane z postępowaniem, a w szczególności zwrot utraczonych zarobków i koszty przejazdów;
- 3) należności świadków i biegłych.

Rozdział 12

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 59. Sprawy wszczęte, a niezakończone prawomocnym orzeczeniem, w zakresie spraw objętych rozporządzeniem, prowadzi się na dotychczasowych zasadach.

§ 60. Obsługę kancelaryjną okręgowego sądu aptekarskiego i okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej zapewnia okręgowa rada aptekarska, a Naczelnego Sądu Aptekarskiego i Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej – Naczeln Rada Aptekarska.

§ 61. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.2)

1) Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 93, poz. 833).

2) Zakres spraw uregulowanych w niniejszym rozporządzeniu był dotychczas uregulowany w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1993 r. w sprawie szczegółowych przepisów dotyczących postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej aptekarzy (Dz. U. Nr 63, poz. 305 i Nr 97, poz. 448), które utraciło moc z dniem 2 października 2002 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o izbach aptekarskich oraz ustawy – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. Nr 141, poz. 1181).

Personata, sive Lappa.

Caput XCII.

A

Personata folia habet cucurbitæ, maiora & hirsutiora, & crassiora: caulem albicantem, quamquam & interdum uiduo caule reperiat: radice intus candida, foris nigra. Hæc drachmæ unius pōdere pota, cum pineis nucibus, parulenta & cruenta extulsientibus auxiliatur: trita dolores à contorionibus artuum contractos, illitu sedat. Folia utiliter antiquis ulceribus illinuntur.

NOMINA ET EXPLICATIO.

Græcè, Ἰερσονάτιον, ἢ Ἰερσονάτιον, ἢ Ἰερσονάτιον.

Latine, Personata, uel Personata, Arcion, Prosopion, Dioscoridi Arcion. Officinis Bardana maior, Lappa maior, in differentiam præcedentis, quæ folijs est multo minoribus, nec uia rotundis. Germanis Groß Eletzen Kraut, Nücholtzer uocant. Brabantis Groot Elissen.

Gallis Caloteron Bardone dicitur.

Herba, cuius picturam damus, folio cōstat omnium lapparum maximo, parte uersa herbido, aduersa cano: caule oblongo, interdum caule uiduo, grandibus lappis, quæ transcitantium uesibus adhaerescant, in quibus stros purpureus nascitur, non euidens, sed oculus intra se germinans, radice grandi, candida intus, foris atra. Dicitur simul & desiccat: sed & astringa nonnihil.

Petasites, Pestilenz wurzel.

B

Petasites. Cap. XCIII.

Petasites pediculus cubito maior, crassitudine pollicis, à quo prægrande folium, galeri modo amplum, ceu fungus dependet. Cōtra phagedænas, & ulcera quæ cacœthe uocant, efficaciter illinitur.

NOMINA ET EXPLICATIO.

Græcè, Πητασίτης. Latine, Petasites herba.

Officinis mustata.

Germanis Pestilenz wurzel appellatur.

Petasites à petaso, pilū significante, dicta est, quod folium eius pediculo superpositum, petasi modo amplū, ut fungus dependeat. Germanicum nomen ab effectu sortita est, ex perimento enim comprobatum, ut uir doctiss. Hieron. Tragus assertit, radicem hanc mirifice cōferre pestilentialibus febribus, quod sudorem uehementer moueat, si in puluerem reducta cum uino sumatur.

Odowiedzialność zawodowa Aptekarzy

Podjęcie w dniu 22 stycznia 2012 r. przez VI Krajowy Zjazd Aptekarzy uchwały nr VI/25/2012 r. w sprawie przyjęcia Kodeksu Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej, jest dobrą okazją do przypomnienia członkom samorządu aptekarskiego zasad odpowiedzialności zawodowej, które zawarte są w różnych aktach prawnych.

Podstawowe przepisy sformułowane są w **ustawie z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 136, poz. 856 z późn. zm.) Rozdział 5** tej ustawy zatytułowany: Odpowiedzialność zawodowa, zawiera 17 artykułów od art. 45 do art. 63 (tj. 19 artykułów, w tym jeden skreślony i jeden uchylony), które wprost stanowią o podstawowych zasadach odpowiedzialności zawodowej aptekarzy. Sama przynależność do samorządu aptekarskiego jako samorządu zawodowego, nobilituje. Automatycznie jednak generuje również odpowiedzialność zawodową każdego członka samorządu przed sądami aptekarskimi za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz przepisami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodu aptekarza.

Postępowanie przed sądami aptekarskimi jest dwuinstancyjne. Najpierw sprawa trafia do okręgowego sądu aptekarskiego, a później, na skutek odwołania od orzeczenia sądu I instancji, do Naczelnego Sądu Aptekarskiego. Niezadowolonemu z rozstrzygnięcia aptekarzowi, przysługuje nadto prawo wniesienia odwołania od orzeczenia Naczelnego Sądu Aptekarskiego do sądu apelacyjnego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego. Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje.

Naczelny Sąd Aptekarski orzeka, jako pierwsza instancja, w sprawach odpowiedzialności zawodowej członków naczelnych organów oraz członków okręgowych sądów aptekarskich oraz okręgowych rzeczników odpowiedzialności zawodowej i ich zastępców.

Zanim jednak sprawa trafi do sądu aptekarskiego, postępowanie wyjaśniające w danej sprawie prowadzi rzecznik odpowiedzialności zawodowej, który później w postępowaniu przed sądem jest oskarżycielem.

Ustawa przewiduje cztery rodzaje kar, to jest kary upomnienia, nagany, zawieszenia prawa wykonywania zawodu aptekarza na okres od trzech miesięcy do 3 lat i pozbawienie prawa wykonywania zawodu aptekarza.

Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania karnego.

Kary upomnienia, nagany i zawieszenia prawa wykonywania zawodu pociągają za sobą utratę prawa wybieralności do organów izb aptekarskich do czasu usunięcia z rejestru wzmianki o ukaraniu. W razie prawomocnego ukarania karą zawieszenia prawa wykonywania zawodu i pozbawienia prawa wykonywania zawodu, stosunek pracy aptekarza wygasa z mocy prawa. Wygaśnięcie pociąga za sobą skutki jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika.

Nie można wszcząć postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, jeżeli od chwili popełnienia czynu upłynęły trzy lata. Karalność przewinienia ustaje, jeżeli od jego popełnienia upłynęło 5 lat. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie odpowiedzialności zawodowej następuje nie wcześniej niż przedawnienie karne.

Obrońcą obwinionego aptekarza w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności zawodowej może być członek izby aptekarskiej lub adwokat.

Sędziowie sądów aptekarskich są niezawiśli i podlegają tylko ustawom i zasadom etyki i deontologii zawodowej.

Rejestr ukaranych prowadzi Naczelna Rada Aptekarska, która informacji o ukaraniu udziela organom izb aptekarskich oraz osobom i instytucjom mogącym wykazać interes prawny w uzyskaniu tych informacji.

Usunięcie z rejestru wzmianki o ukaraniu następuje z urzędu po upływie: jednego roku, dwóch lat lub pięciu lat licząc od daty uprawomocnienia się orzeczenia, w zależności od rodzaju orzeczonej kary. Wzmianki o pozbawieniu prawa wykonywania zawodu nie usuwa się.

W sprawach nieuregulowanych w ustawie o izbach aptekarskich, do postępowania o odpowiedzialności zawodowej przed okręgowymi sądami aptekarskimi i Naczelnym Sądem Aptekarskim stosuje się **przepisy Kodeksu Postępowania Karnego - kpk (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz.555, z późn. zm.)**

Jednym z najczęściej stosowanych przepisów z kpk jest przepis art. 17 § 1 kpk stanowiący, że:

Nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy:

- czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia,
- czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego lub ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa,
- społeczna szkodliwość czynu jest znikoma,
- ustawa stanowi, że sprawca nie podlega karze,
- oskarżony zmarł,

- nastąpiło przedawnienie karalności,
- postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się,
- sprawca nie podlega orzecznictwu sądów polskich,
- brak skargi uprawnionego oskarżyciela,
- brak wymaganego zezwolenia na ściganie lub wniosku o ściganie pochodzącego od uprawnionej osoby, chyba, że ustawa stanowi inaczej,
- zachodzi inna okoliczność wyłączająca ściganie.

Na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 62 ust. 2 ustawy o izbach aptekarskich **Minister Zdrowia wydał w dniu 31 marca 2003 r. rozporządzenie w sprawie postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej farmaceutów (Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 612)**. Przedmiotowe rozporządzenie jest podzielone na 12 rozdziałów.

Rozdział 1 Przepisy wstępne zawiera definicje ustawowe podstawowych pojęć, stanowi, że rozprawy przed sądem aptekarskim są jawne, a wyłączenie jawności może nastąpić w przypadkach określonych w kodeksie postępowania karnego, zaś rzecznik odpowiedzialności zawodowej lub członek sądu aptekarskiego nie mogą pełnić swoich funkcji w okresie gdy toczy się przeciwko nim postępowanie karne lub w sprawach odpowiedzialności zawodowej.

Rozdział 2 Właściwość i skład sądu aptekarskiego zawiera przepisy, który sąd i w jakim składzie będzie właściwy do rozpoznania danej sprawy, a spory o właściwość sądu okręgowego rozstrzyga Naczelny Sąd Aptekarski.

Rozdział 3 Strony, obrońcy i pełnomocnicy: przepisy dotyczące statusu stron, obrońców i pełnomocników, a także uprawnienia stron postępowania np. do przeglądania akt, zgłaszania wniosków dowodowych, zadawania pytań świadkom.

Rozdział 4 Postępowanie wyjaśniające: zasady i czynności podejmowane przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej po uzyskaniu wiarygodnej informacji o popełnieniu przewinienia zawodowego, odmowa wszczęcia postępowania, umorzenie postępowania, przedstawienie zarzutów obwinionemu farmaceucie, zasady przedłużenia postępowania wyjaśniającego, sporządzenie wniosku o ukaranie.

Rozdział 5 Postępowanie przed Sądem aptekarskim I instancji: czynności podejmowane przez przewodniczącego po wpłynięciu wniosku o ukaranie, kierowanie spraw na posiedzenie niejawne, wyznaczanie rozpraw, wzywanie świadków i stron, wyłączenie sędziego, rozprawa przed okręgowym sądem

aptekarskim, orzeczenie sądu, zasady wymierzania kar, uzasadnienie orzeczenia, protokoły.

Rozdział 6 Środki odwoławcze: zasady i terminy wnoszenia środków odwoławczych od orzeczeń sądu I instancji.

Rozdział 7 Postępowanie przed sądem II instancji: zasady orzekania przed Naczelnym Sądem Aptekarskim jako sądem II instancji.

Rozdział 8 Tymczasowe zawieszenie w czynnościach zawodowych: zasady tymczasowego zawieszania farmaceuty w czynnościach zawodowych.

Rozdział 9 Wykonywanie prawomocnych orzeczeń: przechowywanie akt sądu, przekazywanie informacji o ukaraniu właściwej okręgowej radzie aptekarskiej celem wykonania, wojewody oraz Prezesowi Naczelnej Rady Aptekarskiej do wiadomości.

Rozdział 10 Wznowienie postępowania: zasady wznowienia postępowania.

Rozdział 11 Koszty postępowania: zasady ustalania kosztów postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej.

Rozdział 12 Przepisy przejściowe i końcowe: wejście w życie rozporządzenia w dniu 21 kwietnia 2003 r., zapewnienie prowadzenia obsługi kancelaryjnej sądu i rzecznika odpowiedzialności zawodowej przez okręgową radę aptekarską.

Zasady etyki i deontologii zawodowej, za naruszenie których odpowiadają członkowie samorządu aptekarskiego, na nowo zostały przyjęte **w Kodeksie Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej, który wszedł w życie i obowiązuje po 14 dniach od opublikowania uchwały nr VI/25/2012 r. z dnia 22 stycznia 2012 r. Krajowego Zjazdu Aptekarzy o jego przyjęciu** w Biuletynie Naczelnej Rady Aptekarskiej.

Aptekarze odpowiadają także za naruszenie przepisów prawnych dotyczących wykonywania zawodu aptekarza. **Najczęściej spotykane naruszenia przepisów prawnych przez aptekarzy dotyczą:**

1/ ustawy z dnia 6 września 2001r. prawo farmaceutyczne (t.j. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.) w tym:

- art. 88 ust. 5: zadania kierownika apteki
- art. 89 e: obowiązek uczestniczenia w szkoleniach ciągłych
- art. 91 ust. 1 i 2: czynności fachowe technika farmaceutycznego w aptece
- art. 94 a: niedozwolona reklama apteki lub punktów aptecznych
- art. 96: wydawanie produktów leczniczych i wyrobów medycznych w ramach uprawnień zawodowych farmaceuty i technika farmaceutycznego,

2/ rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18.10.2002r. w sprawie podstawowych warunków prowadzenia apteki (Dz. U. z 2002r. Nr 187, poz. 1565)

- § 3: stan pomieszczeń apteki i przechowywanie środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów z grupy I-R
- § 4: sposób przechowywania produktów leczniczych i wyrobów medycznych
- § 5: przechowywanie surowców farmaceutycznych
- § 6 - 7: sposób sporządzania i etykietowania leków recepturowych
- § 9: ewidencja leków recepturowych
- § 11: powierzenie zastępstwa kierownika apteki na okres dłuższy niż 30 dni
- § 12 : kontrola przyjmowanych do apteki produktów leczniczych i wyrobów medycznych,

3/ rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18.10.2002r. w sprawie wydawania z apteki produktów leczniczych i wyrobów medycznych (Dz. U. z 2002r. Nr 183, poz. 1531):

- § 2: obowiązki osoby wydającej produkt leczniczy lub wyrób medyczny
- § 3 - 5: obowiązki osoby sporządzającej i wydającej lek recepturowy pomieszczenia apteki,

4/ rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30.09.2002r. w sprawie szczegółowych wymogów jakim powinien odpowiadać lokal apteki (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1395)

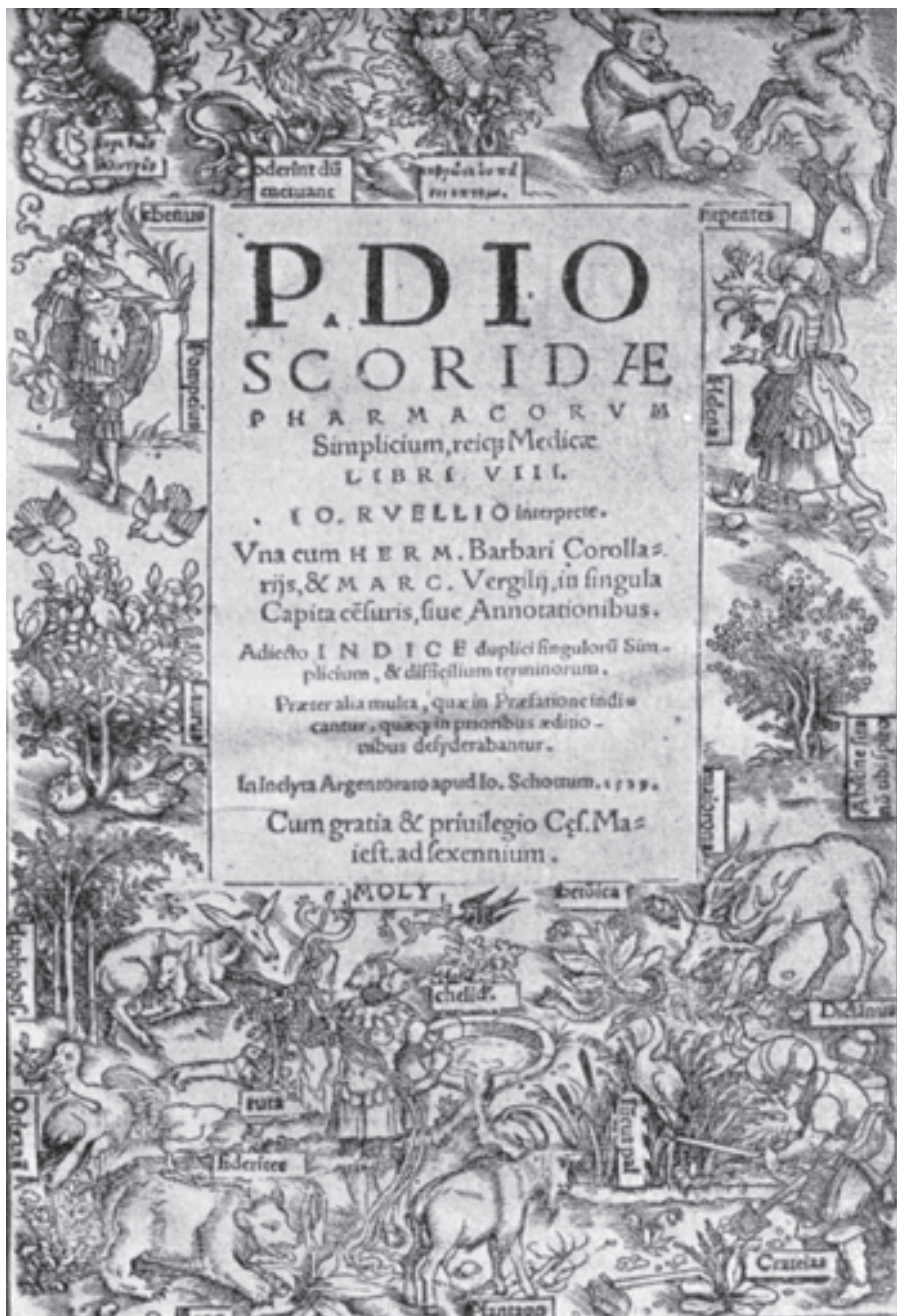
- § 6: wyposażenie pomieszczeń apteki,
- § 8: podstawowe wyposażenie apteki ogólnodostępnej,
- § 9: podstawowe wyposażenie apteki szpitalnej,
- § 10: dostęp do obowiązujących wykazów, Farmakopei Polskiej i niezbędnej literatury fachowej,

5/ ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.)

- art. 41: obrót detaliczny środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i prekursorami.

Przedstawione powyżej zasady odpowiedzialności zawodowej aptekarzy nie wyczerpują oczywiście całości zagadnienia, które jest obszerne i nie mieści się w ramach niniejszego opracowania. Może jednak w małym stopniu przybliżyć postępowanie prowadzone przed rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej oraz sądami aptekarskimi, a dla wszystkich aptekarzy stanowić będą zachętę do bliższego zapoznania się z zasygnalizowanymi zagadnieniami.

Adwokat
Bogusława Szybisz

Spis treści:

↳ Słowo wstępne Prezesa Podkarpackiej Okręgowej Rady Aptekarskiej, dr n. farm. Lucyny Samborskiej	3
↳ Wprowadzenie doktora Wojciecha Giermaziaka	6
↳ Odpowiedzialność zawodowa farmaceutów w ujęciu historycznym – mgr Elżbieta Zwolińska	11
↳ Uchwała Nr VI/25/2012 VI Krajowego Zjazdu Aptekarzy z dnia 22 stycznia 2012 r. w sprawie przyjęcia Kodeksu Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej – KODEKS ETYKI APTEKARZA RP	20
↳ Rozdział 5 ustawy z dn. 19 kwietnia 1991 r. o Izbach aptekarskich – Odpowiedzialność zawodowa	27
↳ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 marca 2003 r. w sprawie postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej farmaceutów	32
↳ Współczesna odpowiedzialność zawodowa Aptekarzy – adw. Bogusława Szybisz	49

Wszystkie ilustracje w niniejszym wydaniu „Kodeksu Etyki Aptekarza RP” pochodzą z „Handbuch der Pharmakognosie” A. Tschirch, Leipzig 1933.

Wydawca: Podkarpacka Okręgowa Izba Aptekarska
35-025 Rzeszów ul. Jagiellońska 23/5
tel. 17 85 38 212, tel./fax 17 85 29 206
www.poia.pl, e-mail: biuro@poia.pl

Druk: Drukarnia „KOLOR”, Tyczyn ul. Kościuszki

Rzeszów 2012